

**Transformacja europejskiej
obronności: wydatki zbrojeniowe,
polityka przemysłowa
i wsparcie dla Ukrainy**

Departament Badań i Analiz

Listopad 2025 r.

Szanowni Państwo,

mam przyjemność przedstawić raport o sytuacji krajów Sojuszu Północnoatlantyckiego oraz Unii Europejskiej w kontekście rosnących wydatków zbrojeniowych i przyjęcia Deklaracji członków NATO po Szczycie w Hadze w czerwcu br. Analiza koncentruje się na aktualnym stanie wydatków na obronę narodową krajów Europy i Ameryki Północnej oraz kluczowych wyzwań w procesie realizacji ambitnych celów wynikających z Deklaracji w Hadze, przy jednoczesnym wsparciu finansowym oraz militarnym Ukrainy. Treść raportu porusza tematy finansowania, polityk przemysłowych i nastrojów opinii publicznej, które nieuchronnie kształtują wydatki na obronę narodową.

W części pierwszej skupiliśmy się na analizie trendów na poziomie NATO oraz ocenie wpływu zobowiązania przeznaczania 5% rocznego PKB na wydatki zbrojeniowe i pokrewne na gospodarkę krajów członkowskich. Uwzględniliśmy również wyzwania dotyczące istotnych zmian w strukturze wydatków zbrojeniowych z rosnącym udziałem kosztów wyposażenia oraz powiązanych z sektorem zbrojeniowym badań i rozwoju, przy jednoczesnym utrzymaniu sił zbrojnych w stanie gotowości. Przyjrzelśmy się także koncepcji Banku Obrony, Bezpieczeństwa i Odporności mającego odpowiedzieć na rosnące potrzeby

kapitałowe finansowania obrony narodowej. Omówiliśmy ponadto stan pomocy militarnej dla Ukrainy przez kraje członkowskie NATO w kontekście nowoutworzonego mechanizmu *Prioritized Ukraine Requirements List*.

Następnie przyjrzelśmy się strukturze Unii Europejskiej, w szczególności omawiając obserwowany w ostatnich latach znaczący wzrost wydatków zbrojeniowych. Zakupy nowego wyposażenia i systemów uzbrojenia zdają się być główną siłą napędową rosnących budżetów na obronę narodową, co rodzi pytania o możliwość pogodzenia chęci jak najszybszego uzupełnienia arsenałów krajowych z ograniczaniem zależności od dostawców spoza Europy. Przyjrzelśmy się także krótko- i długoterminowym planom europejskich struktur integracyjnych mającym uzupełnić krajowe budżety obronne, wspierać europejski przemysł zbrojeniowy i poprawić koordynację pomiędzy krajowymi siłami zbrojnymi.

Następnie poruszyliśmy temat roli Stanów Zjednoczonych, zarówno w perspektywie bezpieczeństwa Europy jak i wsparcia Ukrainy. USA pozostają fundamentalnym gwarantem skuteczności NATO, jednak rola tego kraju ewoluuje w świetle zarówno korekcie priorytetów strategicznych, jak i w związku ze zmianami w polityce krajowej po zeszłorocznych wyborach prezydenckich.

W ostatnim rozdziale części pierwszej przedstawiliśmy bieżące problemy Ukrainy w kontekście finansowania sił zbrojnych, a także możliwe modele rozwoju lokalnego przemysłu zbrojeniowego z udziałem finansowania zagranicznego.

W części drugiej opisaliśmy studia przypadków pięciu krajów europejskich będących członkami NATO: Francji, Hiszpanii, Niemiec, Wielkiej Brytanii oraz Włoch. W studiach przypadków przyjrzelśmy się stanowiskom głównych ruchów politycznych oraz opinii publicznej wobec wzrostu wydatków zbrojeniowych, zaangażowania w NATO i wsparcia dla Ukrainy. Analiza wskazuje na szerokie poparcie dla Sojuszu Północnoatlantyckiego oraz wsparcia dla Ukrainy, utrzymując jednak wyraźne różnice co do zakresu zaangażowania, zarówno ze względu na położenie geograficzne jak i podziały polityczne.

Życzę przyjemnej lektury!

Mateusz Walewski

Dyrektor Departamentu, Główny Ekonomista
Departament Badań i Analiz
Bank Gospodarstwa Krajowego

Spis treści

Część I	4
1. Organizacja Traktatu Północnoatlantyckiego	7
2. Unia Europejska	13
3. Stany Zjednoczone	22
4. Ukraina	27
Część II	36
5. Studium przypadku – Niemcy	41
6. Studium przypadku – Hiszpania	45
7. Studium przypadku – Francja	49
8. Studium przypadku – Włochy	53
9. Studium przypadku – Wielka Brytania	57

Część I

Podsumowanie zarządcze (1/2)

Organizacja Traktatu Północnoatlantyckiego

Inwazja Rosji na Ukrainę była wyraźnym bodźcem do wzrostu wydatków zbrojeniowych krajów NATO - **w 2024 r. 18 z 32 członków NATO spełniło cel 2% PKB rocznie przeznaczonych na obronę narodową w porównaniu do 6 krajów spełniających ten cel w 2021 r.**

Deklaracja po Szczycie NATO w Hadze ustanowiła nowy cel: **5% rocznego PKB przeznaczane na wydatki zbrojeniowe oraz pokrewne do 2035 roku.** Nowy cel został podzielony na dwa komponenty, kraje mają przeznaczać rocznie 3,5% PKB na obronność oraz 1,5% PKB na wsparcie odporności kraju.

Wsparcie militarne Ukrainy jest kwalifikowane przez NATO na poczet realizacji celu 3,5% PKB wydatków zbrojeniowych – ma to zapewnić ciągłość wsparcia Ukrainy w wojnie z Rosją jednocześnie odpowiadając na rosnącą presję ze strony USA dotyczącą szerszego zaangażowania w partnerstwa obronne sojuszników europejskich. Pierwszą manifestacją tej strategii jest NATO *Prioritised Ukraine Requirements List (PURL)* – mechanizm regularnego finansowania pakietów sprzętu wojskowego dla Ukrainy o każdorazowej wartości ok. 500 mln dolarów.

Unia Europejska

23 kraje UE są jednocześnie członkami NATO, w związku z tym zmiany obserwowane w obrębie Sojuszu Północnoatlantyckiego

znajdują naturalne odzwierciedlenie w ramach europejskich struktur integracyjnych. **Wydatki na obronę narodową 27 krajów UE rosną nieprzerwanie od 2014 r. do poziomu 343 mld euro w 2024 r. (1,9% PKB) i szacowanych 392 mld euro w roku bieżącym (2,1% PKB)**

Znaczącą część podwyższonych wydatków na zbrojenia stanowią zamówienia nowego sprzętu wojskowego (ok. 30% łącznego budżetu na obronę narodową krajów UE w okresie bieżącym). Chęć jak najszybszego uzupełniania luk w arsenale sprawia, że pojedyncze kraje zakupują szeroko dostępne produkty stawiające w uprzywilejowanej sytuacji największych producentów, często spoza UE. Taki sposób wydatkowania nowych środków na zbrojenia może prowadzić do dalszej fragmentacji zasobów obronnych krajów członkowskich, podwyższonych kosztów realizacji nowych inwestycji i osłabienia regionalnej bazy przemysłowej.

Finansowanie zwiększonych wydatków na obronność wymaga skutecznego zarządzania długiem publicznym oraz wzmocnienia zdolności produkcyjnych europejskiego sektora zbrojeniowego. W odpowiedzi na te wyzwania powstają nowe mechanizmy pomocy finansowej w strukturach Unii Europejskiej, a także wzrasta rola środków na finansowanie obronne w propozycji kolejnej perspektywy finansowej UE.

Plan Gotowość 2030 ogłoszony w marcu 2025 r. przez Komisję Europejską o szacowanej wartości 800 mld euro przewiduje znaczące zwiększenie zaangażowania UE w obronę narodową: pozwala na uruchomienie klauzuli wyjścia z paktu stabilności

i wzrostu na zwiększenie wydatków zbrojeniowych, tworzy wspólnotowy mechanizm pożyczkowy - Instrument na rzecz Zwiększenia Bezpieczeństwa Europy (*Security Action for Europe - SAFE*) oraz rozszerza mandat Europejskiego Banku Inwestycyjnego w projektach obronnych.

Europejska polityka przemysłowa mająca pobudzić regionalny przemysł obronny zakłada jednocześnie integrację ukraińskiej bazy przemysłowo-technologicznej – instrumenty finansowe proponowane przez KE, przede wszystkim SAFE, pozwalają na udział Ukrainy we wspólnych projektach i traktują firmy z tamtejszego sektora zbrojeniowego na tych samych zasadach co firmy europejskie.

Propozycja Wieloletnich ram Finansowych 2028 – 34 zakłada, że **udział polityk bezpośrednio związanych z obronnością ma wzrosnąć z 1,3% budżetu UE w obecnej do 7,1% w przyszłej perspektywie finansowej** (z 14,5 do 130,7 mld euro). Ponadto Instrument Łącząc Europę ma zawierać wydzielony komponent mobilności wojskowej na projekty infrastruktury transportowej, w tym podwójnego zastosowania.

Podsumowanie zarządcze (2/2)

Stany Zjednoczone

USA pozostają dominującym członkiem NATO pod względem wydatków na obronę narodową, jednak ich udział nieznacznie spada. **Budżet obronny USA stanowił ok. 63% łącznego budżetu krajów członkowskich NATO w 2024 r. w porównaniu do 70% w 2021 r.**

Władze amerykańskie, niezależnie od afiliacji partyjnej prezydenta, coraz wyraźniej akcentują przenoszenie ciężaru w strategii obrony narodowej USA w kierunku Pacyfiku.

Zarówno retoryka polityczna jak i dokumenty strategiczne amerykańskich sił zbrojnych sugerują, że europejskie rządy powinny ponieść większą odpowiedzialność za bezpieczeństwo na Starym Kontynencie, odciążając siły zbrojne USA aby Amerykanie mogli skupić się na rywalizacji z Chinami.

Zakup uzbrojenia produkcji amerykańskiej, m.in. w ramach PURL, stanowi ustępstwo ze strony państw europejskich, które nie są gotowe do bezpośredniego przejęcia dotychczasowej roli Waszyngtonu jako gwaranta bezpieczeństwa w regionie. Wysiłki te będzie starała się wspierać strona ukraińska, uzależniona od wsparcia amerykańskiego np. w obszarze obrony powietrznej.

Ukraina

W umowach bezpieczeństwa podpisanych z Ukrainą część państw zobowiązała się do przekazywania F-16 Ukrainie w przypadku zastąpienia ich przez nowsze modele. Wydaje się, że

od tempa przekazywania myśliwców produkcji amerykańskiej państwom Starego Kontynentu będzie zależeć możliwość ich otrzymania przez Kijów. Niewykluczone, że wraz z modernizacją własnych armii, państwa europejskie będą bardziej skore do przekazywania innego dostępnego wyposażenia Ukrainie.

Strona ukraińska szczególnie liczy na możliwości współpracy wynikające z instrumentu SAFE. Dotychczasowe informacje sugerują jednak, że większość państw europejskich raczej skorzysta z środków alokowanych w SAFE na wsparcie własnych przemysłów zbrojeniowych. W przypadku Ukrainy istnieje szerokie pole do współpracy, szczególnie w obszarze produkcji nowych środków rażenia – bezzałogowców, rakiet czy walki radioelektronicznej.

Przyglądając się sytuacji Ukrainy, obronność w 2024 roku odpowiadała za około 50% wydatków budżetu centralnego, co przekładało się na ponad 30% PKB kraju. Z kolei w ramach wydatków na ten cel aż 52% stanowiło utrzymanie personelu wojskowego. Niezależnie od scenariuszy rozwoju konfliktu Ukraina będzie zmuszona do utrzymywania wysokiego stopnia gotowości osobowej i sprzętowej. Nawet w przypadku zawieszenia broni, w 2026 r. wydatki te pochłonęłyby nadal 38% budżetu centralnego.

Według aktualnych danych, **w Ukrainie funkcjonuje ok. 500 producentów uzbrojenia a moce produkcyjne sektora oceniane są na ok. 35 mld dolarów.** Utrzymując dotychczasowy poziom wydatków na zakupy zbrojeniowe, Ukraina byłaby w stanie nabywać ok. 1/3 możliwości produkcji krajowej.

Ograniczenia budżetowe powodują, że Kijów nie jest w stanie wymiernie wspierać własnej bazy produkcyjnej i technologicznej licząc na środki finansowe i partnerstwa z podmiotami zachodnimi.

W niektórych obszarach strona ukraińska jest co do zasady samowystarczalna. Szczególnie odnosi się to do produkcji bezzałogowców. Istnieją jednak obszary, w których krajowa produkcja nie jest w stanie nawet w części odpowiedzieć na bieżące zapotrzebowanie. Dotyczy to przede wszystkim systemów obrony powietrznej.

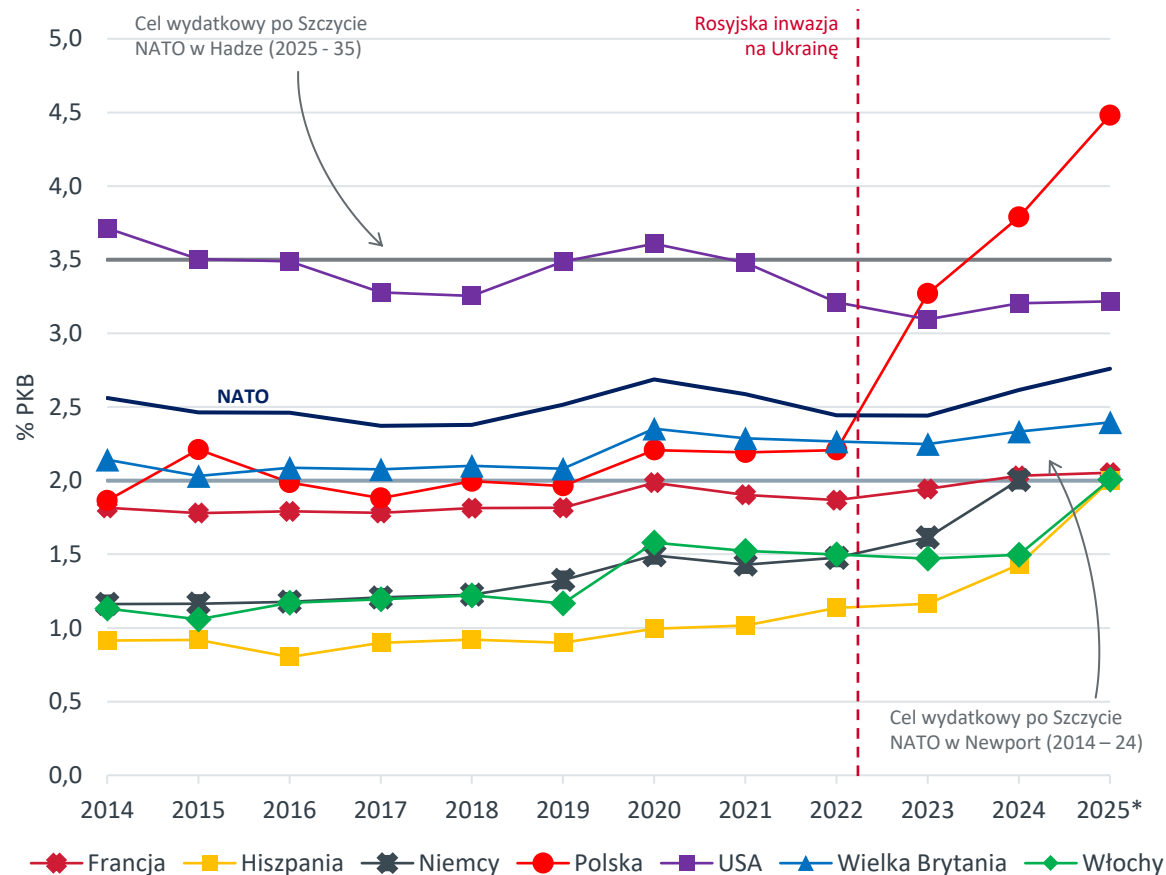

1

Organizacja Traktatu Północnoatlantyckiego

Rosyjska agresja była bodźcem do wzrostu wydatków zbrojeniowych krajów NATO

Wykres 1. Wydatki zbrojeniowe NATO i wybranych krajów członkowskich w relacji do realnego PKB krajów 2015 – 2025 (p.p. w cenach stałych 2021)

Źródło: *Defence Expenditure of NATO Countries (2014-2025)*, dane szacunkowe za 2025 r.

Według oficjalnych danych Sojuszu Północno-atlantycznego (NATO) za 2024 r. 18 z 32 krajów członkowskich spełniło cel 2% rocznego PKB przeznaczanych na obronę narodową, co więcej szacunki NATO przewidują, że liczba ta wzrośnie do 31 państw na koniec 2025 r. Z kolei w ostatnim okresie przed pełnoskalową rosyjską inwazją Ukrainy poziom 2% PKB wydatków na obronność osiągnęło jedynie 6 krajów członkowskich NATO.

Ze względu na dominujący rozmiar zarówno gospodarki jak i budżetu zbrojeniowego Stanów Zjednoczonych, kraj ten odpowiada za większość łącznych wydatków zbrojeniowych NATO - według danych za 2024 r. USA stanowiły 63% łącznego budżetu obronnego Sojuszu. Co za tym idzie, trajektoria zmian środków przeznaczanych na obronność przez wszystkich członków NATO w dużej mierze odwzorowuje zmiany w budżecie Departamentu Obrony USA. W ujęciu realnym amerykańskie wydatki obronne do PKB w ostatnim dziesięcioleciu minimalnie spadły.

Po wyłączeniu USA z analizowanej grupy można jednak zaobserwować wyraźną reakcję budżetową krajów sojuszu na rosyjską inwazję, bowiem **skumulowana roczna stopa wzrostu**

wydatków zbrojeniowych europejskich członków NATO i Kanady za okres 2021 - 24 wyniosła 10 punktów procentowych, czyli dwa i pół razy więcej niż wartość tego samego wskaźnika za okres 2018 - 21.

Mobilizacja Sojuszu znalazła również odzwierciedlenie na poziomie politycznym – w kwietniu 2023 r. do NATO dołączyła Finlandia, a w marcu 2024 r. Szwecja.

Po Szczycie NATO w Hadze członkowie Sojuszu uzgodnili nowy cel: **do 2035 r. 5% rocznego PKB ma być przeznaczane na wydatki zbrojeniowe oraz pokrewne.**¹

Deklaracja została podzielona na dwa komponenty: 3,5% PKB rocznie ma być wydatkowane na obronę narodową, a kolejne 1,5% PKB rocznie na wsparcie odporności kraju. Ta druga kategoria obejmuje projekty podwójnego zastosowania, infrastrukturę strategiczną, cyberbezpieczeństwo, czy rozwój lokalnego przemysłu zbrojeniowego.

1. Deklaracja członków NATO ma charakter wyłącznie polityczny – w strukturze Sojuszu nie istnieje prawnie wiążący mechanizm egzekwowania celu wydatkowego. Sygnatariusze pozostawili pole do przeglądu stanu realizacji zobowiązań i ewentualnych renegocjacji w 2029 r.

Coraz większa część budżetów obronnych krajów NATO przeznaczana jest na zakup sprzętu wojskowego

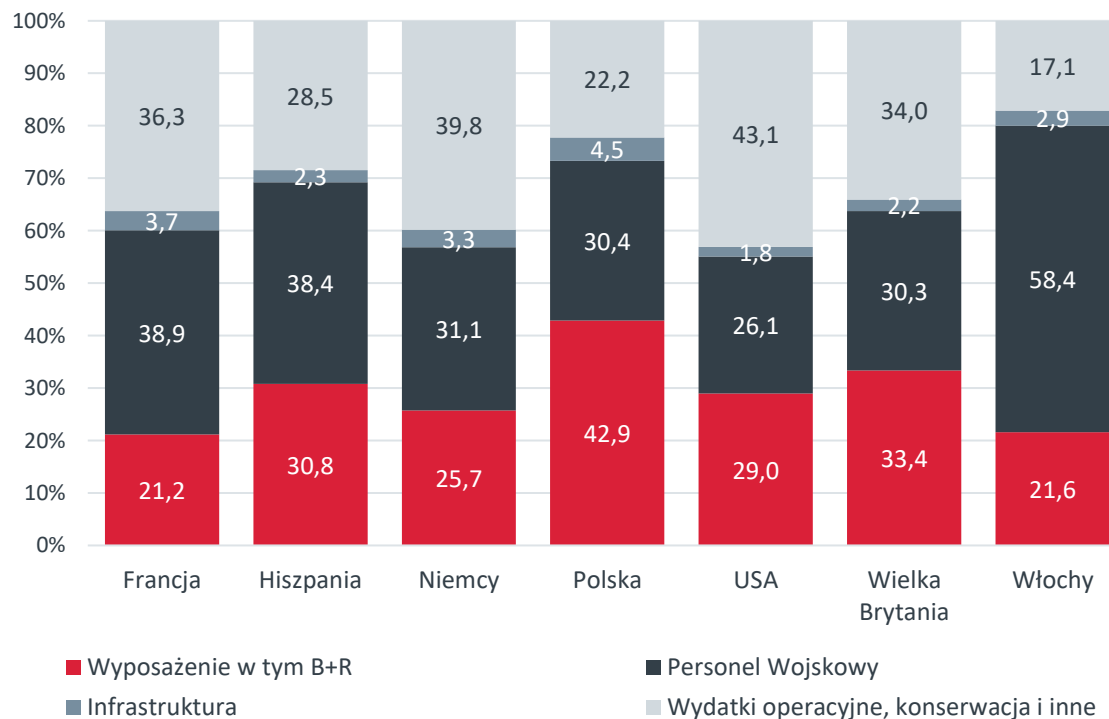
NATO dzieli wydatki na obronę narodową na cztery główne kategorie: Wyposażenie w tym badania i rozwój (B+R), Personel wojskowy, Infrastrukturę oraz Wydatki operacyjne, konserwacyjne i inne.² W ramach Deklaracji NATO po szczycie w Newport z 2014 r., członkowie Sojuszu zgodzili się również, że **co najmniej 20% budżetów obronnych powinno być przeznaczane na zakup sprzętu wojskowego oraz powiązane badania i rozwój**. Wskaźnik ten był uznany za minimalną wartość niezbędną do utrzymania modernizacji technologiczno-przemysłowej bazy obronnej krajów NATO.

W latach 2014-24 struktura wydatków wyraźnie przesunęła się na korzyść sprzętu i inwestycji, podczas gdy względna waga kosztów osobowych spadła. W 2014 roku średnia NATO udziału wydatków na personel wynosiła niemal 60% całkowitych wydatków na obronność, podczas gdy zamówienia na sprzęt odpowiadały za mniej niż 14%. **Według stanu za 2024 r. średni udział personelu zmniejszył się do ok. 38%, podczas gdy sprzęt oraz badania i rozwój wzrosły do 30% budżetów obronnych**, przekraczając wytyczne 20% w niemal wszystkich państwach członkowskich Sojuszu.

Mimo tego, że relatywny udział personelu w wydatkach krajów NATO zmniejszył się, to **bezwzględny poziom środków na utrzymanie armii od 2014 do 2024 r. wzrósł**. Koszty rekrutacji, podwyżki płac oraz rosnące zobowiązania emerytalne dla weteranów niezmiennie pozostają kluczowymi czynnikami przyczyniającymi się do stałego wzrostu tej kategorii. Intensyfikacja rekrutacji i cykli szkoleniowych, a także nowe plany obronne NATO po rosyjskiej inwazji jedynie nasiliły konieczność trwałego finansowania osobowego armii.

Koszty operacyjne i utrzymanie pozostały względnie stabilne, ze średnim udziałem dla krajów NATO na poziomie 24% w 2014 r. oraz 29% w 2024 r., odzwierciedlając stałość utrzymania sił zbrojnych w stanie gotowości oraz misji odstraszania i wspólnych ćwiczeń wzdłuż wschodniej flanki. Wydatki na infrastrukturę, które uzupełniają budżety obronne nieznacznie wzrosły, do czego przyczyniła się rozbudowa wspólnych struktur NATO m.in., baz w Polsce, Rumunii i krajach Bałtyckich w ramach kolejnych porozumień ze szczytów NATO oraz Wzmocnionej Wysuniętej Obecności (*enhanced Forward Presence, eFP*).

Wykres 2. Struktura wydatków zbrojeniowych wybranych członków NATO w 2024 r. według głównych kategorii (proc. całkowitych wydatków zbrojeniowych).

Źródło: [Defence Expenditure of NATO Countries \(2014-2025\)](#)

2. Wyposażenie oraz prace badawczo-rozwojowe obejmują m.in.: pozyskiwanie systemów uzbrojenia, pojazdów, samolotów, środków morskich oraz badania nad nowymi technologiami. Personel wojskowy zawiera żołd wojskowy i koszty utrzymania pracowników cywilnych, emerytury oraz świadczenia socjalne. Infrastruktura dotyczy kosztów budowy i rozbudowa baz wojskowych, budownictwo wojskowe i wkład we wspólnie finansowane projekty NATO. Wydatki operacyjne i konserwacja obejmują m.in. szkolenia, logistykę, paliwo, części zamienne i utrzymanie gotowości obronnej.

Obecna sytuacja finansów publicznych krajów NATO będzie determinowała trajektorie osiągnięcia celu NATO wyznaczonego na szczycie w Hadze

Według szacunków *Stockholm International Peace Research institute (SIPRI)* całkowite wydatki na zbrojenia państw NATO musiałyby wynieść 2,9 biliona USD w 2035 r. aby osiągnąć cel 3,5% PKB. Dojście do poziomu 5% PKB w 2035 r. wymaga łącznych wydatków na obronę narodową członków NATO na poziomie ok. 4,2 biliona USD.³

Presja na zwiększenie wydatków zbrojeniowych będzie konkurować z koniecznością bilansowania budżetów i zmniejszenia długu publicznego. Stopień zadłużenia wielu z państw członkowskich NATO jest stosunkowo wysoki, co wzbudza obawy agencji ratingowych o długoterminową sytuację finansów publicznych.

Inflacja obserwowana w sektorze zbrojeniowym przewyższała konsumencki wskaźnik wzrostu cen, nasilając presję fiskalną wynikającą z rosnących budżetów na obronę narodową.⁴ Powodów relatywnie wyższej „inflacji obronnej” można upatrywać zarówno w czynnikach rynkowych (silnie skoncentrowana podaż, wysoce regulowany popyt, wyższe niż przeciętne koszty pracy, znaczące nakłady na B+R) jak i strategicznych (postrzeganie i realne zagrożenia

bezpieczeństwa narodowego). Obydwie grupy zjawisk wzmocniły swoje oddziaływanie po lutym 2022 r.

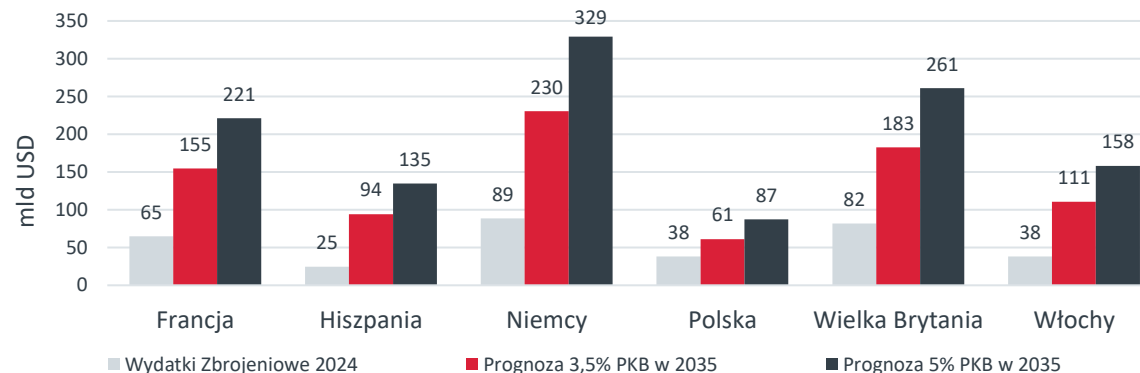
Niedawna analiza Europejskiego Banku Centralnego⁵ w kontekście planowanego wzrostu wydatków na obronność w strefie euro wskazuje na pozytywny wpływ na dynamikę realnego PKB i umiarkowany wpływ na inflację, przy znacznej niepewności co do wielkości szacowanych efektów. Szersza literatura makroekonomiczna dostarcza niejednoznacznych wniosków sugerując, że wydatki wojskowe mogą mieć pozytywny krótkoterminowy wpływ na popyt, który z czasem ma tendencję spadkową. Z kolei nieliczne badania empiryczne bezpośrednio analizujące wpływ wzrostu wydatków zbrojeniowych na wzrost cen w USA, wykazują krótkoterminowy efekt proinflacyjny.

3. NATO's new spending target: challenges and risks associated with a political signal, SIPRI ([tutaj](#)).

4. Defence Inflation Perspectives and Prospects (2018, [tutaj](#)); Defence inflation estimates: index, UK Ministry of Defence ([tutaj](#)).

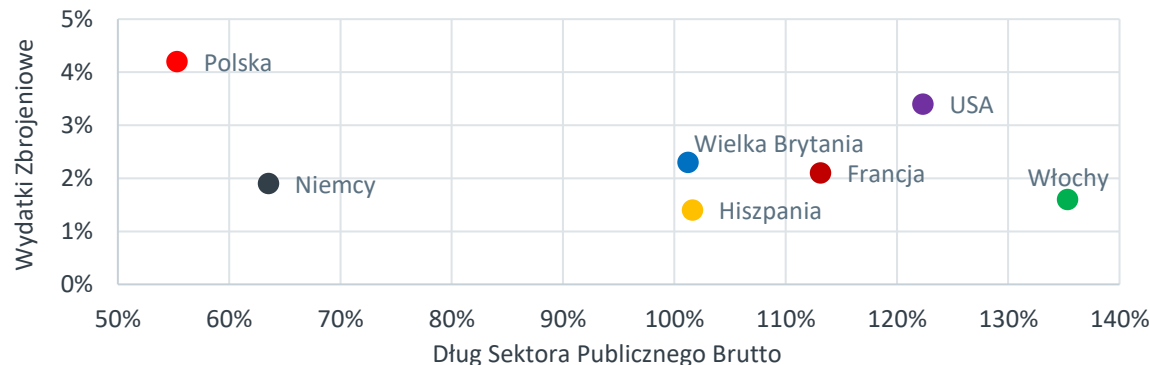
5. Macroeconomic impacts of higher defence spending: a model-based assessment, ECB Economic Bulletin, Issue 6/2025 ([tutaj](#)).

Wykres 3. Rzeczywiste (2024 r.) i prognozowane (2035 r.) wydatki zbrojeniowe wybranych członków NATO (mld USD)

Notatka: dla Stanów Zjednoczonych: 997 mld USD - wydatki zbrojeniowe w 2024 r. 1569 mld USD – prognoza 3,5% PKB 2241 – Prognoza 5% PKB w 2035 r. Źródło: SIPRI [Military Expenditure Database](#).

Wykres 4. Relacja pomiędzy długiem sektora publicznego brutto a wydatkami zbrojeniowymi wybranych członków NATO w 2024 r. (% PKB)

Źródło: SIPRI [Military Expenditure Database](#), [IMF World Economic Outlook 2025](#)

Inicjatywa Banku Obrony, Bezpieczeństwa i Odporności próbą odpowiedzi na rosnące potrzeby kapitałowe wydatków zbrojeniowych wewnątrz NATO

W odpowiedzi na znaczne potrzeby kapitałowe niezbędne do sfinansowania rosnących budżetów zbrojeniowych krajów NATO powstała koncepcja utworzenia nowej wielostronnej instytucji finansowej - Banku Obrony, Bezpieczeństwa i Odporności (*Defence, Security and Resilience Bank – DSRB*).

Należąc do suwerennych państw i wspierany przez banki komercyjne, **DSRB miałby zapewnić długoterminowy i relatywnie tani kapitał na obronność, bezpieczeństwo oraz pokrewne inwestycje**. W założeniu instytucja ta miałaby uzupełniać budżety krajowe poprzez łączenie środków publicznych oraz prywatnych. Koncepcja DSRB opiera się na czterech podstawowych funkcjach na rzecz krajów, które zobowiązują się do udziału w inicjatywie:

1. Udzielanie bezpośrednich pożyczek państwom członkowskim.
2. Hedging walutowy dla dużych zamówień zbrojeniowych.
3. Koordynacja leasingu uzbrojenia pomiędzy krajami.
4. Udzielanie gwarancji komercyjnym instytucjom finansowym na zaangażowanie w projekty z sektora zbrojeniowego.

Pierwotny kapitał banku miałyby pochodzić w ok. 15% z środków wpłaconych przez kraje członkowskie, reszta kapitału na żądanie miałyby być gwarantowanego budżetami krajów członkowskich. Na tej podstawie bank miałby emitować obligacje o ratingu AAA w celu finansowania produkcji oraz zamówień obronnych krajów członkowskich. **Według grupy roboczej DSRB instytucja w powyższej formule byłaby w stanie zmobilizować do 115 miliardów euro (100 miliardów funtów) dodatkowego**

finansowania na rzecz obrony narodowej, szczególnie w państwach, które mogą mieć ograniczony dostęp do krajowego finansowania.⁶

Stanowisko Prezesa Grupy Roboczej DSRB objął Rob Murray, były szef NATO ds. Innowacji, współtwórca NATO *Defence Innovation Accelerator for the North Atlantic (DIANA)* oraz Funduszu Innowacji NATO.⁷

W sierpniu 2025 r. współpracę z DSRB ogłosiło pięć banków komercyjnych: *Commerzbank, Grupa ING, JPMorganChase, Landesbank Baden-Württemberg* oraz *RBC Capital Markets*. We wrześniu 2025 r. do tego grona dołączył *Deutsche Bank*. **Instytucje finansowe zobowiązały się do wsparcia technicznego i eksperckiego DSRB**. Według doniesień agencji Reutersa jedynie holenderski ING miał udzielić DSRB pożyczki na start działalności.

Na początku września w Londynie odbyło się spotkanie z udziałem 37 państw w celu omówienia koncepcji DSRB. Póki co żaden z uczestniczących krajów nie zapowiedział bezpośredniego wsparcia finansowego na uruchomienie banku. **Bank miałby rozpocząć działalność operacyjną do 2027 r.**

6. Prezentacja koncepcji DSRB autorstwa Roba Murray'a w *Atlantic Council* z grudnia 2024 r. dostępna [\(tutaj\)](#).

7. Przegląd informacji organizacyjnych o Grupie Roboczej DSRB dostępny na stronie organizacji [\(tutaj\)](#).

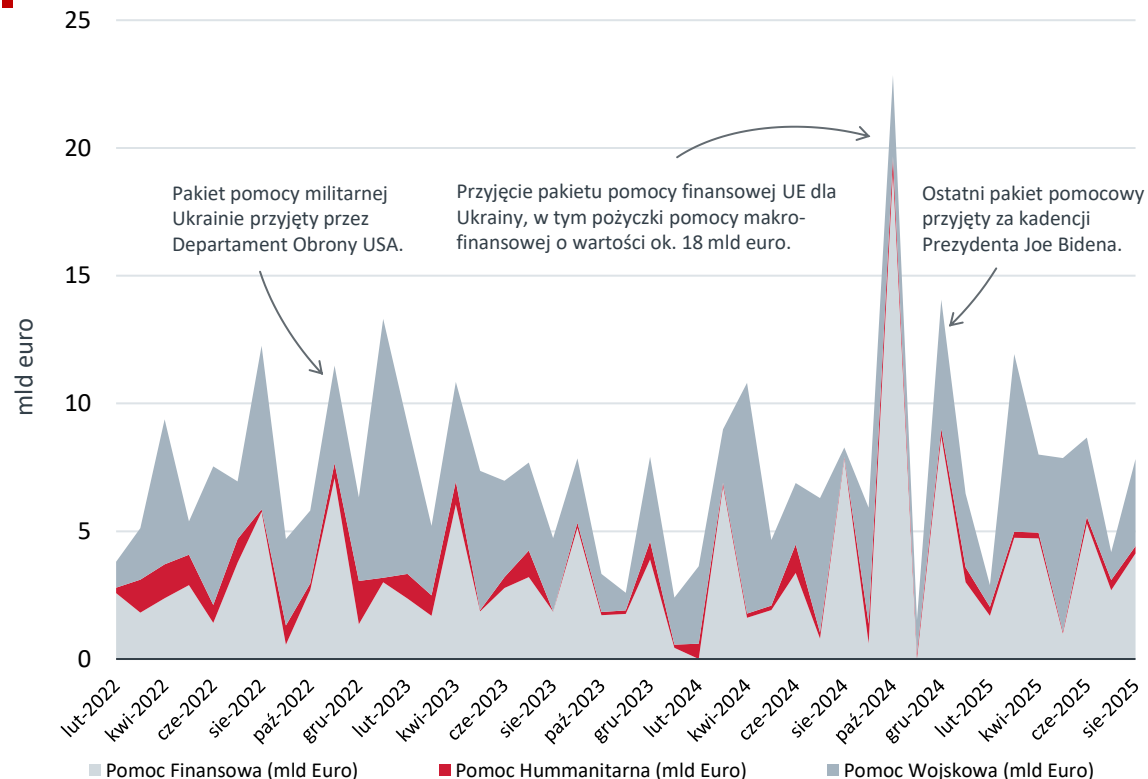
8. 535 – 845 miliardów dolarów, za tekstem Roba Murray'a w *Atlantic Council* z grudnia 2024 r. dostępnym [\(tutaj\)](#).

515 – 813 mld euro
to szacowana przez DSRB
luka w finansowaniu
obronności krajów NATO i
partnerów Sojuszu⁸

Nowy cel wydatków zbrojeniowych NATO może stać się pośrednim mechanizmem wsparcia Ukrainy

Wykres 5. Dynamika wsparcia dla Ukrainy wg miesięcznej alokacji środków w podziale na główne kategorie, luty 2022 – sierpień 2025 (w mld euro)

Notatka: Uwzględnione środki wsparcia bilateralne dla Ukrainy oraz pomocy Unii Europejskiej (KE, Rada UE, EPF i EBI). Alokacje definiowane są jako pomoc, która została dostarczona lub ma określony termin dostarczenia. Nie uwzględniono darowizn prywatnych, wsparcia dla uchodźców poza granicami Ukrainy oraz pomocy organizacji międzynarodowych.

Źródło: Trebesch et al. (2025) "The Ukraine Support Tracker: Which countries help Ukraine and how?" Kiel Working Paper, No. 2218, 1-75.

Środki przeznaczone na wsparcie Ukrainy będą kwalifikowane na poczet nowego celu **3,5% rocznego PKB na wydatki zbrojeniowe**. Tworzy to pośredni mechanizm wsparcia dla Ukrainy, który może ograniczyć dotychczasowo wysoką zmienność strumienia pomocy wojskowej. Włączenie pomocy Ukrainy do budżetów obronnych w założeniu będzie bardziej atrakcyjne dla członków Sojuszu odległych od Moskwy, mniej zainteresowanych rozbudową armii i zakupem nowego sprzętu wojskowego na potrzeby lokalne.

W lipcu 2025 r. powstał mechanizm NATO *Prioritized Ukraine Requirements List* (PURL) umożliwiający pozyskiwanie broni z amerykańskich zapasów dla Ukrainy, finansowanej przez innych członków NATO. **Do tej pory sześć krajów członkowskich⁹ Sojuszu sfinansowało cztery transze PURL o**

łącznej wartości ponad 2 mld euro, kolejne 10 państw miało wyrazić chęć finansowania pakietów PURL po spotkaniu *Ukraine Defence Contact Group* w połowie października br.

Szacunki Kilońskiego Instytutu Gospodarki Światowej wskazują jednak na **spadek alokacji nowych środków na pomoc wojskową dla Ukrainy w lipcu i sierpniu br.** Nowe środki płynące z Europy miały spaść o 57% w porównaniu z okresem styczeń - czerwiec 2025 r., nawet po uwzględnieniu NATO PURL. Jednocześnie ubytek ten został częściowo zrekompensowany przez inne kraje, przede wszystkim Kanadę, która ogłosiła w sierpniu br. pakiet wsparcia Ukrainy o wartości 1,2 miliarda euro, w tym ponad 400 milionów euro za pośrednictwem mechanizmu PURL.

Łączna wartość zobowiązanego wsparcia wojskowego dla Ukrainy:
Europa: 136,3 mld euro
Stany Zjednoczone: 65,6 mld euro¹⁰

9. Kolejno: Holandia, Dania, Norwegia i Szwecja, Niemcy, Kanada. Stan na koniec września 2025 r.

10. Środki zobowiązane od stycznia 2022 do końca sierpnia 2025 r. Źródło: Trebesch et al. (2025) "The Ukraine Support Tracker: Which countries help Ukraine and how?" Kiel Working Paper, No. 2218, 1-75.

2

Unia Europejska

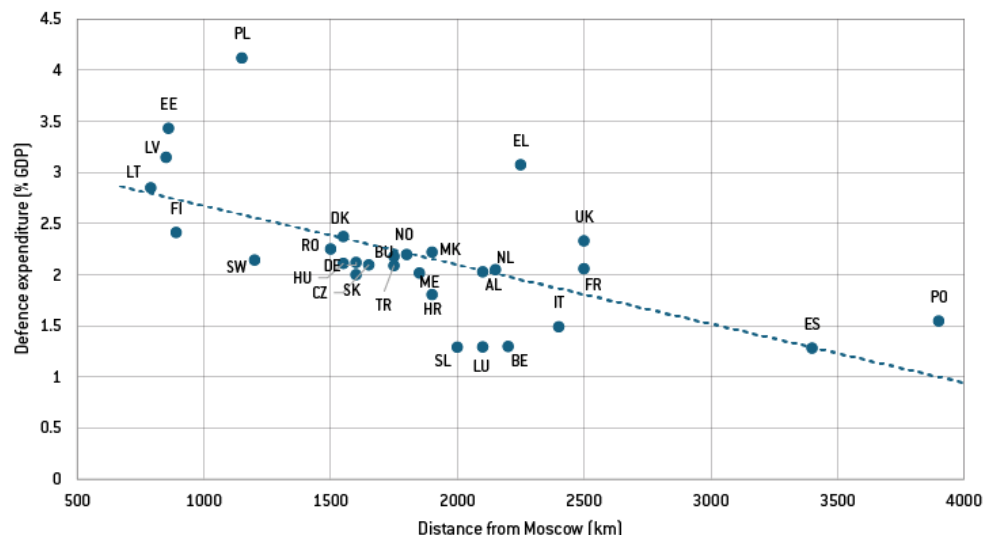

Odległość od Rosji pozostaje jednym z głównych predyktorów skali wzrostu wydatków zbrojeniowych krajów Unii Europejskiej

W związku z tym, że 23 spośród 27 państw członkowskich UE należy również do NATO¹¹ zmiany obserwowane w obrębie Sojuszu Północnoatlantyckiego znajdują bezpośrednie odzwierciedlenie w ramach europejskich struktur integracyjnych. Łączne wydatki na obronę narodową 27 krajów UE rosną nieprzerwanie od 2014 r. (136 mld Euro, 1,1% PKB) osiągając 343 mld Euro lub

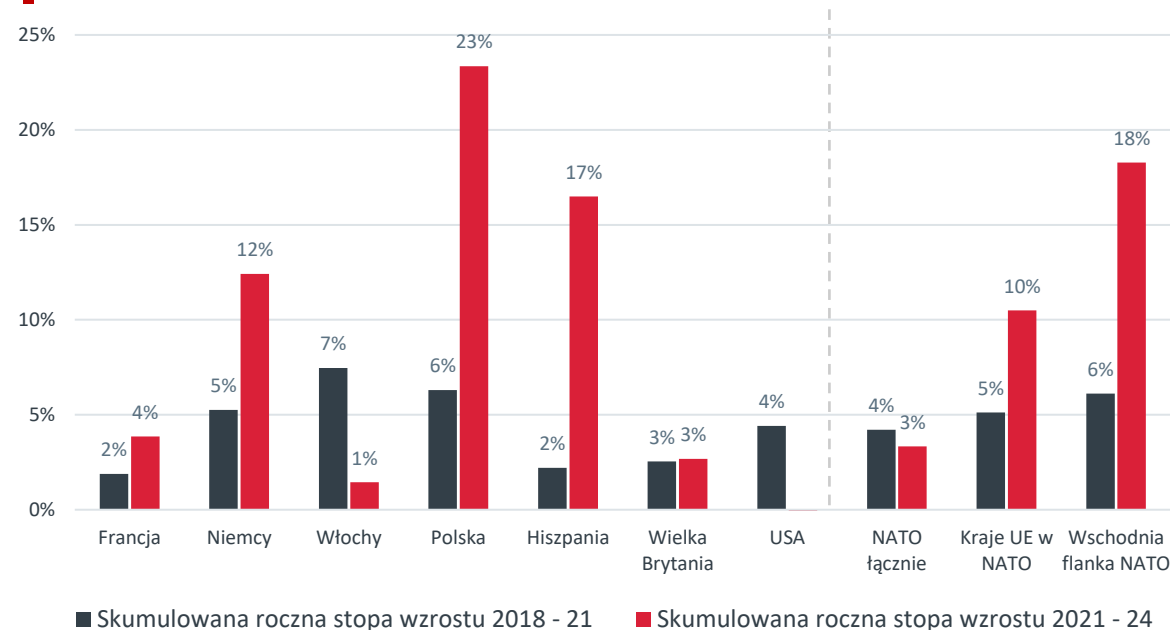
1,9% PKB w 2024 r. oraz szacowane 392 mld EUR (2,1% PKB) w 2025 r.¹² Stopy wzrostu wydatków zbrojeniowych pozostają zróżnicowane, z najwyższymi wartościami przede wszystkim w regionie Europy Środkowo-Wschodniej, krajów nordyckich i Niemiec, a więc obszarów geograficznie najbliższych Rosji.

Wykres 6. Wydatki zbrojeniowe 23 europejskich członków NATO w 2024 r. (proc. PKB) i odległość stolicy kraju od Moskwy (km)

Źródło: *Breugel Policy Brief: The governance and funding of European rearmament*

Wykres 7. Skumulowana roczna stopa wzrostu wydatków zbrojeniowych dla wybranych obszarów NATO w ujęciu realnym (p.p.)

Wschodnia flanka NATO obejmuje 7 krajów NATO będących jednocześnie członkami UE: Bułgaria, Czechy, Estonia, Litwa, Łotwa, Polska, Rumunia, Słowacja i Węgry

Źródło: *Defence Expenditure of NATO Countries (2014-2025)*.

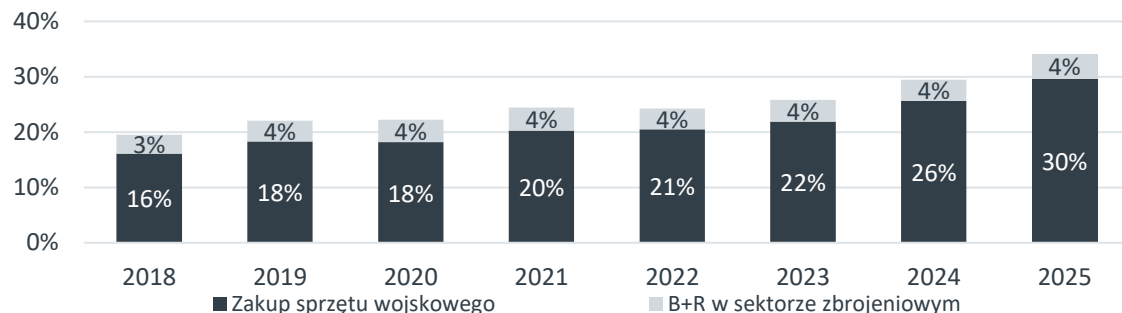
11. Kraje członkowskie UE w NATO: Belgia, Bułgaria, Chorwacja, Czechy, Dania, Estonia, Finlandia, Francja, Grecja, Hiszpania, Holandia, Litwa, Luksemburg, Łotwa, Niemcy, Polska, Portugalia, Rumunia, Słowacja, Słowenia, Szwecja, Węgry i Włochy.

12. Wartość za 2025 r. wyrażona w cenach bieżących, szacowane 381 mld EUR w cenach stałych 2024.

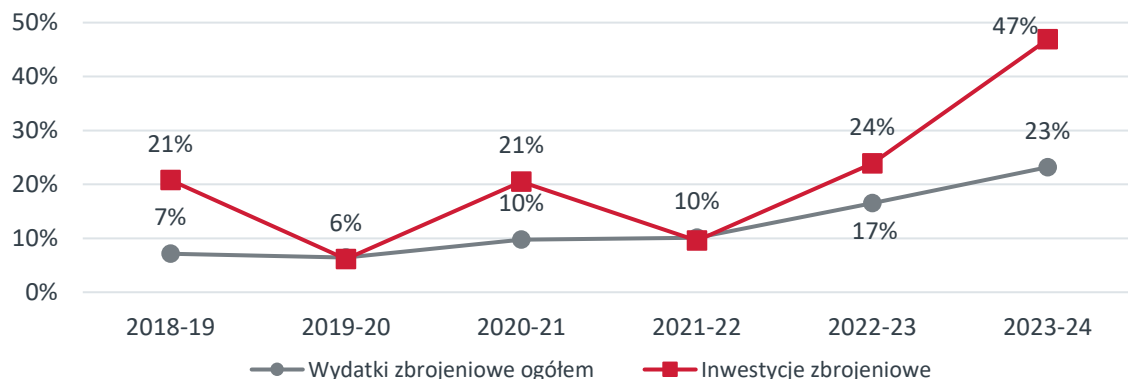
Zakupy sprzętu wojskowego oraz B+R w sektorze zbrojeniowym są siłą napędową rosnących wydatków zbrojeniowych w Europie

Wykres 8. Udział wydatków na zakup sprzętu wojskowego oraz B+R w całkowitych wydatkach zbrojeniowych krajów UE 2018 – 2025 (p.p.)

Źródło: [European Defence Agency data portal](#) oraz [EDA Defence Data 2024 – 2025](#), dane szacunkowe za 2025 r.

Wykres 9. Stopa wzrostu rok do roku – wydatki zbrojeniowe oraz inwestycje zbrojeniowe krajów Unii Europejskiej 2018 – 24 (p.p.)

Notatka: Kategoria inwestycje zbrojeniowe obejmuje środki na zakup sprzętu wojskowego oraz badania, rozwój i technologie w dziedzinie obronności. Dane za rok 2024 r. dot. badań i rozwoju w dziedzinie obronności obejmują 25 państw członkowskich UE.
Źródło: [European Defence Agency data portal](#) oraz [EDA Defence Data 2024 – 2025](#).

Zmiany w strukturze europejskich budżetów obronnych w ostatniej dekadzie prezentują się podobne do trendów obserwowanych w ramach NATO. W 2014 r. większość wydatków na obronę przeznaczano na utrzymanie personelu – średnio 60,6% budżetów wojskowych dla dwudziestu trzech państw członkowskich UE i NATO. Zakupy sprzętu wojskowego stanowiły mniej niż 13% wydatków w tym samym okresie. Koszty operacyjne i utrzymania stanowiły 24% wydatków, a infrastruktura mniej niż 3%.

W 2024 r. średni udział kosztów osobowych spadł do 37,6%, a wydatki na sprzęt wojskowy wzrosły do 30,5% wydatków ogółem. Działania operacyjne oraz infrastruktura wykazały minimalną tendencję wzrostową, odpowiadając odpowiednio za 27,2% i 4,6% budżetów obronnych na koniec zeszłego roku.¹³

Dane Europejskiej Agencji Obrony (*European Defence Agency - EDA*) zdają się potwierdzać, że **ostatni wzrost wydatków zbrojeniowych w krajach UE napędzany był przez zamówienia sprzętu wojskowego oraz badania i rozwój w sektorze zbrojeniowym.** Wspólna kategoria inwestycji zbrojeniowych w 2024 r. dla wszystkich państw UE osiągnęła poziom ok. 106 mld w porównaniu do 72 mld

euro w poprzednim roku, tym samym wykazując dwukrotnie wyższą stopę wzrostu rok do roku w porównaniu do wzrostu wydatków zbrojeniowych ogółem (47% do 23%). EDA przewiduje dalszy wzrost inwestycji zbrojeniowych do poziomu 130 mld euro na koniec 2025 r.

Zakup nowego sprzętu wojskowego stanowi zdecydowaną większość inwestycji zbrojeniowych (ok. 83% w 2024 r.), jak również rośnie niemal dwukrotnie szybciej niż inwestycje w badania i rozwój w sektorze wojskowym (odpowiednio 43% oraz 24% wzrostu r/r w 2024 r.). Co za tym idzie, kraje które pozyskały nowe systemy uzbrojenia znalazły się w czołówce rankingu państw członkowskich UE wydających najwięcej na inwestycje zbrojeniowe (w euro): Niemcy – 26,3 mld euro, Francja – 17 mld, Polska – 13,7 mld, Holandia – 8,2 mld, Hiszpania oraz Włochy – po 7,2 mld (dane EDA za 2024 r.).¹⁴

13. Kalkulacje na podstawie [Defence Expenditure of NATO Countries \(2014-2025\)](#).

14. [European Defence Agency data portal](#) oraz [EDA Defence Data 2024 – 2025](#).

Pomimo wzrostu budżetów obronnych w Europie, udział starego kontynentu w światowych wydatkach zbrojeniowych pozostaje stosunkowo stały

Wydatki zbrojeniowe krajów europejskich dynamicznie rosły w ujęciu bezwzględnym, jednak w porównaniu do innych wiodących gospodarek na świecie, budżety na obronę narodową członków UE pozostają relatywnie niskie. Łączne wydatki zbrojeniowe państw członkowskich UE w 2024 r. stanowiły bowiem nieco ponad jedną trzecią budżetu obronnego USA za ten sam okres.

Deklarowane wydatki zbrojeniowe za 2024 r. Rosji to 107 mld euro (5,5% PKB), a w przypadku Chin to 250 mld EUR (1,7% PKB).¹⁵ Jednak analitycy SIPRI w raporcie *Trends in World Military Expenditure* szacują realne wydatki zbrojeniowe obydwu krajów na kolejno 143 mld euro dla Rosji i 302 mld dla Chin.¹⁶ Obydwie wartości należy jednak interpretować ostrożnie, ze względu na znacznie ograniczony dostęp do danych. Ponadto, obydwa kraje prawdopodobnie osiągają większą efektywność kosztową w wydatkach na obronność ze względu na niższe ceny krajowe, koszty pracy oraz ściślej zintegrowany państwowy system planowania i realizacji zamówień wojskowych.

Porównując sytuację pomiędzy UE a innymi krajami warto podkreślić również różnicę w strukturze wydatków, w szczególności

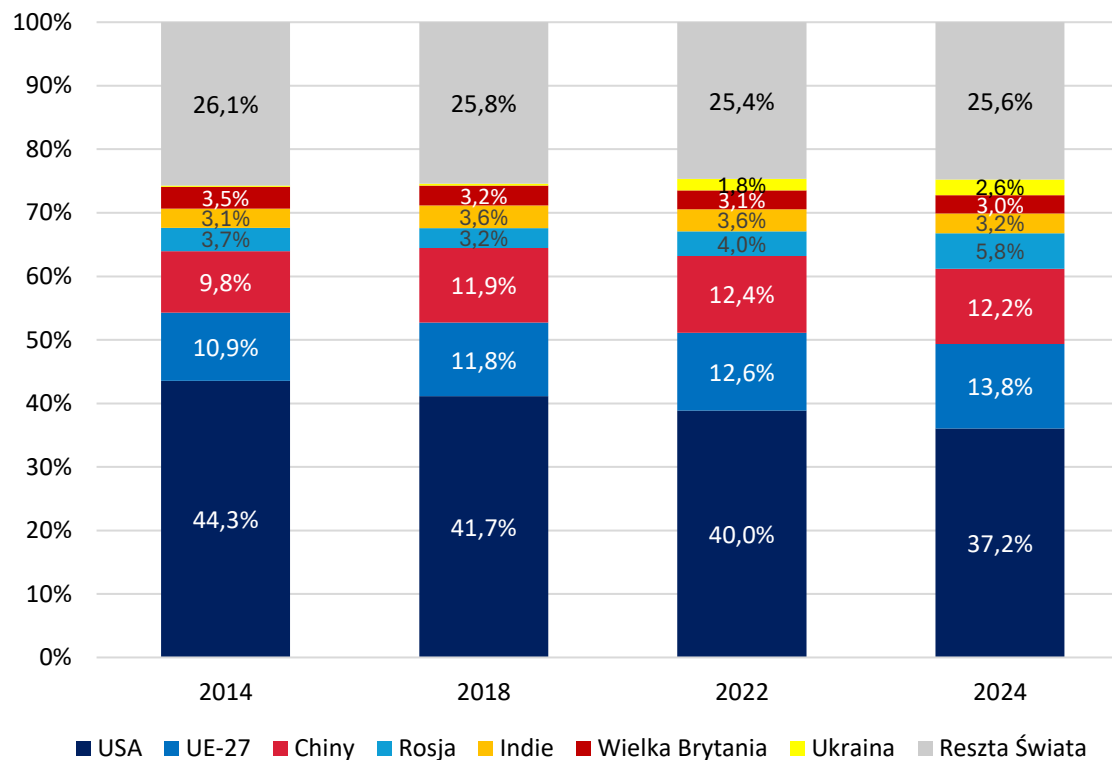
przeznaczanych na badania i rozwój w sektorze zbrojeniowym jako obszar, który ma zapewniać przewagę technologiczną krajom w długim okresie. **Łączne środki krajów UE na militarne B+R osiągnęły 13,3 mld euro czyli niecałe 4% łącznych budżetów obronnych w 2024 r.** W tym samym okresie Departament Obrony USA przeznaczył ok. 138 mld euro (149 mld dolarów) na Badania, Rozwój i Ewaluację (*Research, Development, Test, and Evaluation - RDT&E*), co stanowiło ponad 16% wydatków Pentagonu.¹⁷

15. Deklarowane wydatki zbrojeniowe Rosji i Chin wg *Janes Defence Budgets* za [EDA Defence Data 2024 – 2025](#).

16. Pełna treść raportu *Trends in World Military Expenditure, 2024* dostępna [tutaj](#).

17. Wydatki USA na RDT&E w sektorze zbrojeniowym wg *Janes Defence Budgets* za [EDA Defence Data 2024 – 2025](#).

Wykres 10. Udział UE i wybranych krajów w całkowitych wydatkach zbrojeniowych na świecie w latach 2014 – 2024 (proc. sumy globalnych budżetów zbrojeniowych)

Notatka: kategoria UE-27 obejmuje krajowe wydatki obronne 27 państw członkowskich Unii Europejskiej, a także od 2022 r. środki w ramach Europejskiego Funduszu Obronnego (European Defence Fund - EDF) powołanego w celu wspierania współpracy badawczo-rozwojowej między przedsiębiorstwami we wszystkich państwach członkowskich UE. Zgodnie z klasyfikacją SIPRI, EDF jest finansowany ze składek państw członkowskich na rzecz wspólnego budżetu UE, a zatem nie wchodzi w skład krajowych wydatków zbrojeniowych państw członkowskich.

Źródło: SIPRI Military Expenditure Database, <https://doi.org/10.55163/CQGC9685>

Unijne programy na rzecz obronności koncentrują się na wsparciu interoperacyjności i rozwoju europejskiej bazy przemysłowej

Inwazja Rosji na Ukrainę otworzyła nowy rozdział we współpracy i finansowaniu obronności przez instytucje UE. **Dotychczasowe działania oraz plany europejskich struktur integracyjnych prezentują rozproszony model finansowania obronności**, podzielony pomiędzy krajowe budżety obronne, specjalne instrumenty UE oraz nową wieloletnią perspektywę finansową na lata 2028 – 34.

Budżety krajowe pozostają dominującym źródłem finansowania obrony narodowej państw członkowskich UE, w gestii krajowych rządów pozostaje również dowodzenie operacyjne. Pozycja instytucji europejskich opiera się na dwóch komplementarnych priorytetach. Po pierwsze, mandat organów unijnych koncentruje się na polityce przemysłowej wspierającej regionalny sektor zbrojeniowy. Po drugie, propozycje instrumentów wspólnotowych UE dążą do silniejszej koordynacji i poprawy interoperacyjności krajowych sił zbrojnych.

Obydwa priorytety znalazły odzwierciedlenie w działaniach instytucji europejskich w wieloletniej perspektywie finansowej na lata 2021 – 27. Koncentrując się na wzmacnianiu Europejskiej Bazy Technologiczno-Przemysłowej Sektora Obronnego (EDTIB), utworzono **Europejski Fundusz Obronny z budżetem 8 mld euro na lata 2021 - 27, który zapewnia finansowanie na poszerzanie zdolności przemysłowych oraz B+R dla europejskich firm zbrojeniowych**.¹⁸ W ramach wsparcia EDTIB podjęto również krótkoterminowe inicjatyw mające na celu rozwiązanie najpilniejszych problemów w europejskiej bazie obronnej, w szczególności rozporządzenie w sprawie wspierania produkcji amunicji (*Act in Support of Ammunition Production* -

ASAP). Przyjęte w lipcu 2023 r. ASAP zapewniło ok. 500 mln euro dodatkowych środków na rzecz wzrostu produkcji amunicji i materiałów pędnych, których zapasy znacząco skurczyły się od lutego 2022 r.¹⁹

W marcu 2024 r. Komisja Europejska zaprezentowała Strategię na rzecz europejskiego przemysłu obronnego (*European Defence Industrial Strategy - EDIS*), w której wyznaczono wytyczne dla bardziej zintegrowanego rynku obronnego m.in., $\geq 35\%$ wewnątrzunijnego handlu zbrojeniowego do 2030 r. oraz $\geq 50\%$ zamówień krajowych pochodzących z EDTIB do 2030 r.; 60 % do 2035 r.²⁰ Publikacja EDIS została połączona z koncepcją programu na rzecz europejskiego przemysłu obronnego (*European Defence Industry Programme - EDIP*), który ma stanowić główny instrument wdrożeniowy planu.

Założenia EDIP uzgodnione przez Parlament i Radę Europejską na przestrzeni ostatnich kilkunastu miesięcy przyznają programowi **budżet w wysokości 1,5 mld euro na lata 2025 – 27, z czego 300 mln euro ma zostać trafić na Instrument Wsparcia Ukrainy (*Ukraine Support Instrument*)**.²¹

Wspieranie koordynacji zamówień na sprzęt wojskowy wewnątrz UE znalazło odzwierciedlenie w Instrumencie na rzecz wzmocnienia europejskiego przemysłu obronnego przez zamówienia realizowane na zasadzie współpracy (*European Defence Industry Reinforcement through Common Procurement Act – EDIRPA*). **EDIRPA to krótkoterminowy instrument, na rzecz wspólnych zamówień publicznych** w trzech obszarach: amunicja, obrona powietrzna i przeciwrakietowa oraz modernizacja i wymiana istniejących systemów uzbrojenia.

Według stanu na koniec 2024 r. pięć projektów otrzymało dofinansowanie w wysokości 60 mln euro każdy, a kolejne pięć propozycji znalazło się na liście rezerwowej.²²

Instrumenty unijne stanowią relatywnie niewielki odsetek całkowitych budżetów zbrojeniowych państw członkowskich - ok. 31 mld euro łącznych środków z inicjatyw obronnych i pokrewnych UE na lata 2021 -27 (patrz zał. 1) stanowi bowiem ok. 9% z łącznych wydatków zbrojeniowych grupy UE-27 w 2024 r. (343 mld euro). Instrumenty wspólnotowe pełnią zatem rolę wspierającą i w obecnej formie mogą jedynie pośrednio kształtować wydatki zbrojeniowe krajów członkowskich:

- 1) Współfinansowanie wspólnych zakupów (EDIRPA) ma poprawić interoperacyjność i standaryzację pomiędzy siłami zbrojnymi krajów UE.
- 2) Usuwanie wąskich gardeł w łańcuchach produkcji (ASAP), dąży do obniżenia kosztów i skrócenia czasu realizacji zamówień dla państw członkowskich.
- 3) Promocja regionalnej bazy przemysłowej (EDIS/EDIP), może zapewnić, że przyszłe budżety krajowe będą zasilaty EDTIB i ogranicza zależność od zewnętrznych dostawców.

18. Treść Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/697 z dnia 29 kwietnia 2021 r. ustanawiającego Europejski Fundusz Obronny [tutaj](#).

19. Raport Dyrekcji Generalna ds. Przemysłu Obronnego i Przestrzeni Kosmicznej (DEFIS) Komisji Europejskiej z realizacji ASAP z lipca 2024 r. [tutaj](#).

20. Treść Strategii na rzecz europejskiego przemysłu obronnego z marca 2024 r. [tutaj](#).

21. Założenia programu EDIP dostępne [tutaj](#).

22. Decyzja Komisji Europejskiej o przyznaniu środków w ramach EDIRPA z 29 listopada 2024 r. [tutaj](#).

Załącznik 1. Podsumowanie programów UE dot. obrony narodowej i wsparcia wojskowego w perspektywie finansowej 2021 - 27

Nazwa programu	Opis	Termin uchwalenia	Okres realizacji	Wartość w mld EUR
Europejski Instrument na rzecz Pokoju (<i>European Peace Facility - EPF</i>)	Finansowanie pomocy wojskowej UE dla krajów partnerskich i misji wojskowych UE za granicą (instrument pozabudżetowy).	mar.21	2021-2027	17,0
Europejski Fundusz Obronny (<i>European Defence Fund - EDF</i>)	Finansowanie polityki przemysłowej oraz badań i rozwoju w sektorze obronności, ze szczególnym uwzględnieniem MŚP.	kwi.21	2021-2027	8,0
Instrument Łącząc Europę (<i>Connecting Europe Facility - CEF</i>)	Finansowanie infrastruktury transgranicznej, w tym podwójnego zastosowania.	lip.21	2021-2027	1,7
Rozporządzenie w sprawie wspierania produkcji amunicji (<i>Act in Support of Ammunition Production - ASAP</i>)	Finansowanie polityki przemysłowej wspierającej produkcję amunicji i materiałów pędnych.	lip.23	2024	0,5
Instrument na rzecz wzmocnienia europejskiego przemysłu obronnego przez zamówienia realizowane na zasadzie współpracy (<i>European Defence Industry Reinforcement through Common Procurement Act - EDIRPA</i>)	Stworzenie zachęty finansowej do koordynacji zamówień publicznych.	paź.23	2024-2025	0,3
Europejskie Program Przemysłu Obronnego (<i>European Defence Industry Programme - EDIP</i>)	Finansowanie polityki przemysłowej wspierającej europejską bazę przemysłowo-zbrojeniową i zachęcanie do wspólnych zamówień publicznych.	Zgłoszono mar.25	2025-2027	1,5
Europejski Bank Inwestycyjny (<i>European Investment Bank - EIB</i>)	Zwiększenie zaangażowanie EBI w obszarze bezpieczeństwa i obronności.	-	2025	2,0
Suma				31,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie [Breuget Policy Brief: The governance and funding of European rearmament](#)

Plan Gotowość 2030 stanowi pomost pomiędzy obecną a przyszłą wieloletnią perspektywą finansową UE w finansowaniu obronności

Ramy średnioterminowej strategii zwiększania inwestycji w obronność nakreśla Plan Gotowość 2030 (*ReArm Europe, Readiness 2030*). Składająca się z trzech filarów koncepcja została przedstawiona przez Komisję Europejską w marcu 2025 r. i ma zapewnić łącznie ponad 800 mld euro dodatkowych wydatków na obronę narodową krajów członkowskich.

Pierwszy filar obejmuje uwolnienie finansowania na obronę narodową na poziomie krajowym. KE umożliwiła bowiem uruchomienie krajowej klauzuli wyjścia z pakietu stabilności i wzrostu, pozwalając na odchylenie od zalecanej ścieżki wydatków publicznych netto do 1,5 p.p. PKB średniorocznie bez uruchomienia procedury nadmiernego deficytu.

Na lipiec br. 15 krajów zgłosiło chęć uruchomienia klauzuli wyjścia na rzecz dodatkowych wydatków na obronność w latach 2025 – 2028.²³ Komisja szacuje, że obszar ten uwolni ok. 650 mld euro w budżetach krajowych państw członkowskich.

Drugi Filary ustanawia nowy mechanizm pożyczkowy UE – Instrument na rzecz Zwiększenia Bezpieczeństwa Europy (SAFE) o łącznej wartości do 150 mld EUR. W ramach SAFE państwa członkowskie mogą uzyskać pożyczki na zamówienia produktów obronnych o długim terminie zapadalności (do 45 lat), spłacane przez rządy krajowe. 19 krajów członkowskich zgłosiło chęć uzyskania pożyczek za pośrednictwem SAFE na pełną kwotę. Realizacja programu zaplanowana jest według poniższego harmonogramu:

- Do 30 listopada 2025 r. - kraje składają Plany Inwestycji

w Obronę Narodową.

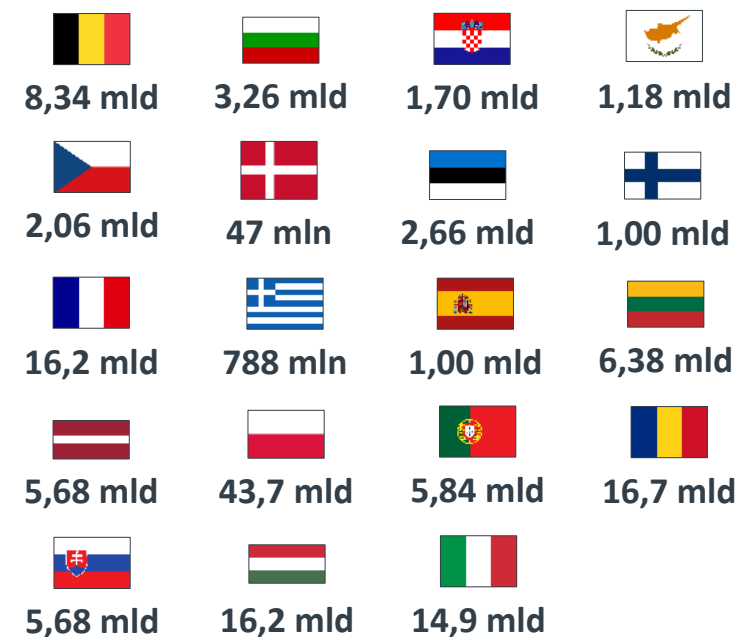
- Do stycznia 2026 r. - przyjęcie decyzji wykonawczych Rady.
- Do lutego 2026 r. - negocjowanie umów kredytowych i ustaleń operacyjnych, uruchamianie płatności zaliczkowych.

W ramach instrumentu SAFE kraje EOG-EFTA oraz Ukraina traktowane są na równi z krajami członkowskimi, co ma tę wzmocnić integrację europejskiego sektora obronnego. We wspólnych zamówieniach sprzętu wojskowego mogą wziąć również kraje kandydujące do UE oraz te, które podpisały partnerstwa w dziedzinie bezpieczeństwa i obrony z UE.²⁴ Koncepcja SAFE zakłada, że kwalifikowane zamówienia sprzętu wojskowego mogą zawierać do 35% kosztu komponentów pochodzących spoza UE, EEA-EFTA lub Ukrainy wpisując się w strategię wzmacniania regionalnego sektora zbrojeniowego.

Trzeci filar obejmuje wzrost zaangażowanie grupy Europejskiego Banku Inwestycyjnego (EBI) w dziedzinie obronności i ułatwienie dostępu do finansowania na rynkach kapitałowych firmom z sektora zbrojeniowego.

W porównaniu do skali wydatków poszczególnych krajów członkowskich UE na obronę narodową inwestycje EBI mają pełnić rolę wspierającą. W 2024 r. inwestycje EBI w obszarze obrony i bezpieczeństwa podwoiły się i wyniosły ok. 1 mld euro, a plany na 2025 roku zakładają dalszy wzrost do poziomu 2 mld euro. Kwoty te stanowią niecałe 1,1% inwestycji EBI w 2024 r., które wyniosły 88,8 mld euro oraz 2,2% celów inwestycyjnych banku na rok bieżący, wynoszących 95 mld euro.

Rys. 1. Szacowana alokacja środków w programu SAFE według zgłoszeń krajów członkowskich UE (euro)

Źródło: [European Commission SAFE | Security Action for Europe](#).

23. Chodzi o Belgię, Bułgarię, Chorwację, Czechy, Danię, Estonię, Finlandię, Grecję, Węgry, Łotwę, Litwę, Polskę, Portugalię, Słowację i Słowenię. Źródło: komunikat prasowy Rady Unii Europejskiej z 8 lipca 2025 r. ([tutaj](#))

24. Kraje takie jak Albania, Kanada, Japonia, Mołdawia, Macedonia Północna, Norwegia, Korea Południowa i Wielka Brytania ([tutaj](#)).

Instrumenty Wieloletnich Ram Finansowych 2028 – 34 mogą skłonić kraje UE do dostosowań strukturalnych w kierunku ściślejszej współpracy obronnej

Propozycja Wieloletnich Ram Finansowych (*Multiannual Financial Framework – MFF*) na lata 2028 - 34 odzwierciedla rosnące znaczenie kwestii obrony narodowej wewnątrz UE.

Według Komisji Europejskiej udział polityk bezpośrednio związanych z obronnością miałby wzrosnąć z 1,3% budżetu UE w obecnej do 7,1% w przyszłej perspektywie finansowej (z 14,5 do 130,7 mld euro).²⁵ KE jednocześnie podkreśla, że kwestie bezpieczeństwa, w tym wsparcie dla Ukrainy są dla UE jednym ze strategicznych priorytetów.

Kluczowy instrument unijnych inwestycji w obronność ma być częścią nowoutworzonego Europejskiego Funduszu Konkurencyjności (*European Competitiveness Fund - ECF*), programu konsolidującego szereg dotychczasowych unijnych mechanizmów finansowych. **Komponent „Odporność, bezpieczeństwo, obrona i przestrzeń kosmiczna” ECF ma dysponować budżetem 130,7 mld euro**, obejmując cały cykl inwestycyjny w dziedzinie obronności od B+R, przez rozwój przemysłu po wspólne zamówienia oraz projekty podwójnego zastosowania. Konsolidacja szeregu inicjatyw w jednym instrumencie, ma skorygować długotrwałe rozdrobnienie europejskiej bazy przemysłowej sektora obronnego, zmniejszyć zależność od dostawców z USA i Azji oraz zachęcać do realizacji wspólnych projektów zbrojeniowych. Komponent obronny i kosmiczny ECF ma przede wszystkim wzmocnić kompetencje zbrojeniowe krajów członkowskich, jednocześnie utrzymując możliwość włączenia Ukrainy w realizowane projekty.

We wniosku dotyczącym MFF uwzględniono także finansowanie infrastruktury i mobilności związane z bezpieczeństwem.

Instrument łączący Europę (*Connecting Europe Facility - CEF*) ma bowiem zawierać wydzielony komponent mobilności wojskowej, aby zapewnić możliwość szybkiego reagowania sił zbrojnych państw członkowskich. **Komponent wojskowy CEF z budżetem w wysokości 17,7 mld euro sfinansuje inwestycje infrastruktury transportowej** (kolej, drogi, lotniska, porty morskie i śródlądowe, terminale multimodalne), **w tym projekty podwójnego zastosowania.**

Propozycja MFF zakłada również rozszerzenie środków pozabudżetowych, które mogą zostać przeznaczone na cele wojskowe:

- Europejski Instrument na rzecz Pokoju (*European Peace Facility - EPF*) ma zostać przeznaczony na pomoc wojskową UE dla krajów partnerskich i misji wojskowych wspólnoty poza jej granicami, w tym na rzecz Ukrainy. Budżet EPF na lata 2028 – 34 ma wynieść 30,5 mld euro w porównaniu do 17 mld euro w obecnej perspektywie.
- *Catalyst Europe* ustanawia środki pożyczkowe dla krajów członkowskich na zbliżonej zasadzie do instrumentu SAFE. Środki do 150 mld euro *Catalyst Europe*, mogą być wykorzystane na inwestycje w obszarach strategicznych w tym infrastrukturę energetyczną, czy obronę narodową.
- Środki wsparcia Ukrainy - 100 mld euro przeznaczonych na pozamilitarne wsparcie odbudowy i reform w Ukrainie.
- Mechanizm kryzysowy do 395 mld euro w formie pożyczek w razie wyjątkowo negatywnych wydarzeń o skali pandemii COVID-19, bądź bezpośrednich wyzwań geopolitycznych.

Środki na wzmacnianie obronności na szczeblu UE pozostaną nadal niewielkie w stosunku do krajowych wydatków 130,7 mld euro w ramach komponentu obronnego ECF daje średnio ok. 18,7 mld euro rocznie w porównaniu z setkami miliardów euro rocznie na obronność pochodzących z budżetów krajowych. **Mimo że wkład UE pozostaje niewielką częścią całkowitych wydatków na obronę, może być bodźcem do zmian strukturalnych w sposobie wydawania pieniędzy – przejściu od wyłącznie zakupów na szczeblu krajowym do wspólnych inwestycji, platform i ekosystemu przemysłu obronnego.**

25. Propozycja Wieloletnich Ram Finansowych Komisji Europejskiej z 1 sierpnia 2025 r. [tutaj](#).

Wyzwania strukturalne sektora zbrojeniowego i wysokoskoncentrowane łańcuchy dostaw utrudniają realizację ambitnych celów UE

Chęć szybkiego powiększenia potencjału militarnego przy jednoczesnym wzmocnieniu regionalnego sektora wojskowo-przemysłowego, uwydatnia wyzwania związane z realizacją ambitnych celów zbrojeniowych krajów europejskich.

Pierwszym wyzwaniem jest wysoka zależność od producentów i łańcuchów dostaw spoza UE. Sam EDIS przyznaje, że zamówienia krajów UE są w dużym stopniu ukierunkowane na dostawców spoza wspólnoty - **od 2022 r. prawie 80 % inwestycji w obronność państw członkowskich zostało zrealizowanych u dostawców spoza UE.**²⁶ Ogranicza to możliwości rozwoju EDTIB i obniża jej innowacyjność.

Istotna jest również dominacja podmiotów chińskich w sektorach wydobywania i przetwarzania surowców krytycznych oraz metali ziem rzadkich, kluczowych w wielu technologiach wojskowych. Taki stan rzeczy uzależnia zarówno europejski jak i amerykański sektora zbrojeniowy od dostaw spoza NATO.

Drugim wyzwaniem jest możliwość absorpcji nowych inwestycji przez europejski sektor zbrojeniowy. **Przychody ze sprzedaży broni 27 europejskich firm z pierwszej setki na świecie wyniosły niecałe 133 mld dolarów w 2023 r. Stanowiło to ok. 42% tego, co zarobili producenci z USA i Kanady w tym samym okresie (318 mld dolarów).**²⁷ Ograniczone zdolności produkcyjne regionalnego sektora zbrojeniowego, wydłużają proces realizacji zamówień i utrudniają zaspokojenie rosnącego popytu, w konsekwencji

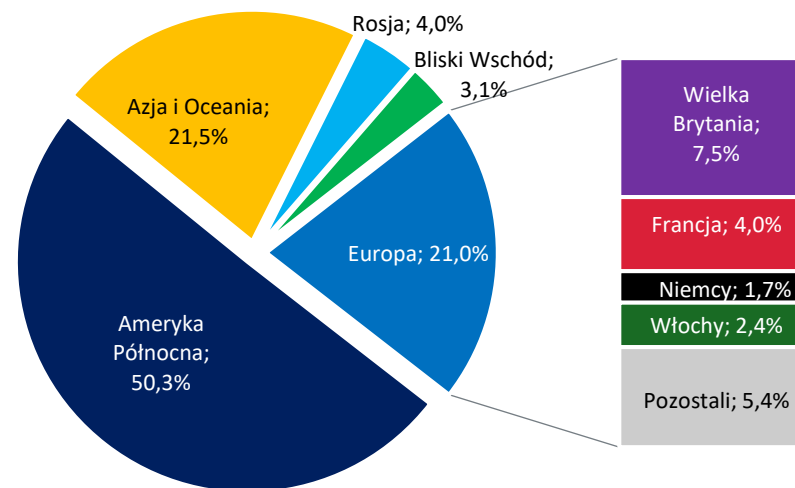
napędzając wzrost cen w sektorze zbrojeniowym oraz podwyższając koszty realizacji zamówień.

Chęć jak najszybszego powiększenia arsenałów krajowych skłania kraje do zakupu produktów *Off-the-shelf*, co przekłada się na relatywnie niskie wydatki na B+R w sektorze zbrojeniowym i może długoterminowo osłabiać przewagi technologiczne w warunkach konfliktu.

Trzecim istotnym wyzwaniem jest koordynacja i współpraca pomiędzy krajami. Skuteczność wspólnych zamówień i zwiększanie skali działalności przemysłowej zależy od kompatybilnych wymogów krajowych, skoordynowanych budżetów, a także elastycznych systemów zamówień publicznych. Jednak wiele państw członkowskich nadal stosuje wysoce zindywidualizowane systemy, często nabywając uzbrojenie wyłącznie na szczeblu krajowym. W konsekwencji istnieje ryzyko powielania działań, opóźnień w dostawach i nieefektywnego wydatkowania.

Ponadto, czempioni narodowi dominują na rynkach europejskich pogłębiając fragmentację. Według raportu think -thanku Breugel sprzedaż dwóch największych francuskich firm zbrojeniowych stanowiła 69% całkowitej sprzedaży tego sektora na poziomie krajowym. Z kolei w Niemczech dwie największe firmy odpowiadają za 70% sprzedaży krajowego sektora zbrojeniowego.²⁸ Tak wysoko skoncentrowana struktura rynkowa może utrudniać nowym, innowacyjnym podmiotom wejście na rynek.

Wykres 11. Podział przychodów ze sprzedaży 100 największych firm produkujących broń i świadczących usługi wojskowe w 2023 r. wg kraju pochodzenia spółki

Notatka: Ameryka Północna obejmuje 42 firmy z USA (41) oraz Kanady (1). Azja i Oceania zawiera 23 firmy z Chin (9), Japonii (5), Korei Południowej (4), Indii (3), Singapuru (1) oraz Tajwanu (1). Bliski Wschód obejmuje po 3 spółki z Izraela oraz Turcji. Europa obejmuje 27 spółek w tym 7 firm zbrojeniowych z Wielkiej Brytanii oraz po 1 spółce z Ukrainy oraz Norwegii. Dane dotyczące przychodów w bazie SIPRI są wyrażone w milionach dolarów amerykańskich i zaokrąglane do najbliższych 10 milionów dolarów.
Źródło: [SIPRI Arms Industry Database](#), Grudzień 2024.

26. Treść Strategii na rzecz europejskiego przemysłu obronnego z marca 2024 r. [tutaj](#).

27. [SIPRI Arms Industry Database](#), Grudzień 2024 r.

28. [Breugel Policy Brief: The governance and funding of European rearmament](#), kwiecień 2025 r.

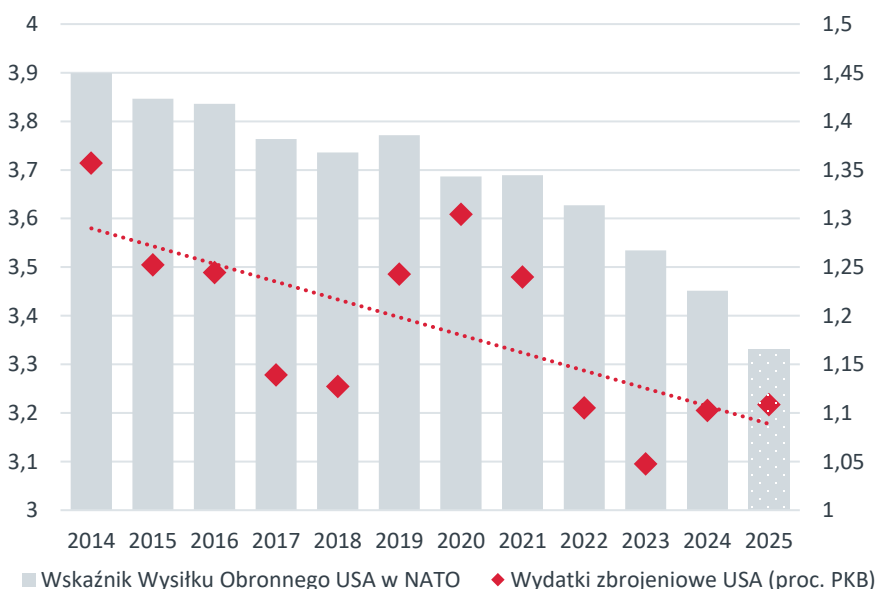
3

Stany Zjednoczone

Stany Zjednoczone pozostają strategicznym fundamentem bezpieczeństwa NATO pomimo wzrostu wydatków zbrojeniowych w Europie

Wykres 12. Wydatki zbrojeniowe USA (proc. PKB, lewa oś) oraz Wskaźnik Wysiłku Obronnego USA w NATO (prawa oś) w latach 2014 - 2025

Notatka: Wskaźnik Wysiłku Obronnego mierzy relację między udziałem kraju w całkowitych wydatkach zbrojeniowych NATO, a udziałem w łącznym PKB NATO. Wartości powyżej 1 można interpretować jako sytuację w której kraj wydaje na obronę narodową proporcjonalnie więcej niż wynikałoby z jego udziału w PKB sojuszu. Wartość wskaźnika szacowana na podstawie wydatków zbrojeniowych w cenach stałych 2021.

Źródło: [Defence Expenditure of NATO Countries \(2014-2025\)](#), dane szacunkowe za 2025 r.

Stany Zjednoczone pozostają dominującym członkiem NATO pod względem wydatków na obronę narodową, jednak ich udział nieznacznie spada. **Budżet obronny USA stanowił ok. 63% łącznego budżetu krajów członkowskich NATO w 2024 r. w porównaniu do 70% w 2021 r.** Szacunkowe dane NATO za 2025 r. przewidują dalszy spadek do 60%.²⁹

Nominalne wydatki na obronę narodową Stanów Zjednoczonych sukcesywnie rosły, z 654 mld dolarów w 2014 do ok. 935 mld dolarów w 2024 r. Z kolei **w ujęciu do PKB środki przeznaczone na obronność były w trendzie spadkowym – z poziomu 3,7% PKB w 2014 do 3,2% PKB w 2024 i 2025 r.**³⁰

Na poziomie wewnętrznym polityka zbrojeniowa USA jest kształtowana w oparciu o kombinację dokumentów strategicznych, nakreślających cele amerykańskich sił zbrojnych oraz ustaw budżetowych alokujących fundusze na działania w zakresie bezpieczeństwa narodowego.

Po stronie strategicznej nadrzędnym dokumentem jest Strategia Obrony Narodowej (*National Defense Strategy – NDS*) opracowywana przez Departament Obrony USA na podstawie szerszej Strategii Bezpieczeństwa Narodowego (*National Security Strategy – NSS*), za którą bezpośrednio odpowiada Prezydent USA. NDA przekuwa ogólne cele bezpieczeństwa narodowego kraju w wytyczne wojskowe dotyczące m.in., planowania i strategii wojskowej, postawy oraz konstrukcji sił zbrojnych, czy modernizacji wyposażenia armii. Publikacja NDS odbywa się w cyklu

czteroletnim – ostatnią wersję opracowano w 2022 r. a pracami nad nową strategią kieruje wiceszef Pentagonu, Elbridge Colby.³¹

Zdecydowaną większość wydatków na obronę narodową USA reguluje *National Defense Authorization Act (NDAA)*. **Projekt NDAA na rok fiskalny 2026 (lipiec 2025 – czerwiec 2026) asygnuje 925 mld USD na obronę narodową, w porównaniu z 884 miliardami dolarów na poprzedni okres.**³² Aktualny projekt NDAA obejmuje również przedłużenie Inicjatywy Pomocy Ukrainie do 2028 r. Poza środkami asygnowanymi w NDAA, ustawa budżetowa "One Big Beautiful Bill" (OBB) zapewniła **dotatkowe 156 mld dolarów na rzecz Pentagonu do 2029 r.**³³ Znaczna część środków z OBB ma zostać przeznaczona na modernizację i rozwój struktur amerykańskiej armii, ze szczególnym akcentem na rozbudowę marynarki wojennej, dając wgląd w priorytety polityki obronnej Drugiej Administracji Donalda Trumpa przed publikacją NDA.

29. [Defence Expenditure of NATO Countries \(2014-2025\)](#), dane szacunkowe za 2025 r.

30. Wartości realne w cenach stałych 2021, na podstawie [Defence Expenditure of NATO Countries \(2014-2025\)](#).

31. Komunikat Prasowy Departamentu Obrony Stanów Zjednoczonych z 2 maja 2025 r. ([tutaj](#))

32. Projekt Ustawy Kongresu Stanów Zjednoczonych [S.2296](#) - *National Defense Authorization Act for Fiscal Year 2026* oraz przyjęta treść [H.R.5009](#) - *Servicemember Quality of Life Improvement and National Defense Authorization Act for Fiscal Year 2025*.

33. Treść przyjętej [H.R.1](#) - *One Big Beautiful Bill Act*

Kolejne Strategie Obrony Narodowej USA wskazują na coraz silniejszy zwrot w kierunku rywalizacji z Chinami

Tabela 1. Porównanie Strategii Obrony Narodowej USA NDS 2018, NDS 2022 i prognoza NDS 2025

Obszar	NDS 2018	NDS 2022	NDS 2025 (prognoza)
Priorytety Strategiczne	Koncentracja na rywalizacji mocarstw; Chiny i Rosja uznawane za równorzędne.	Chiny jako główne wyzwanie strategiczne; Rosja zagrożeniem ostrym, lecz wtórnym.	Obrona terytorium USA jako najwyższy priorytet; Chiny pozostają głównym rywalem strategicznym.
Priorytety regionalne	Równoważne podejście do Europy i Indo-Pacyfiku, odstraszenie Rosji i Chin.	Nacisk na region Indo-Pacyfiku; bezpieczeństwo Europy mają zapewnić sojusznicy w NATO.	Wzmocnienie odstraszenia w Indo-Pacyfiku; dalsze przekazywanie obrony Euro-Atlantyku sojusznikom.
Stosunek do sojuszników	Zachęcanie NATO do zwiększenia wydatków w obronność, przy utrzymaniu silnej obecności w Europie.	Przekazywanie odpowiedzialności w Euro-Atlantyku sojusznikom, co umożliwia przesunięcie zasobów do Indo-Pacyfiku.	Znaczne zwiększenie oczekiwań wobec Europy dot. samodzielnej obrony; NATO ma odgrywać kluczową rolę w zabezpieczeniu regionu.
Możliwości i postawa wojskowa	Modernizacja w różnych obszarach – ląd, powietrze, morze, cyberprzestrzeń, kosmos.	Priorytet na dominację morską, logistykę i zaawansowane technologie w kontekście rywalizacji z Chinami.	Skupienie na obronie przeciwrakietowej, odstraszeniu nuklearnym, gotowości bojowej i rozwoju systemów o wysokiej sile rażenia; odbudowa „etosu wojownika”.
Sojusze	Wzmocnienie NATO oraz regionalnych mechanizmów bezpieczeństwa.	Rozszerzenie partnerstw w Indo-Pacyfiku (AUKUS, Quad) przy jednoczesnym zaangażowaniu w NATO.	Wzmacnianie zdolności sojuszników do samodzielnej szczególnie w Euro-Atlantyku; pogłębienie współpracy w Indo-Pacyfiku.
Przemysł i technologie	Stabilne inwestycje w badania i rozwój; zakup uzbrojenia.	Przyspieszenie rozwoju nowych technologii, cyberbezpieczeństwa oraz integracji AI w systemy wojskowe.	Reforma bazy przemysłu zbrojeniowego: szybkie pozyskiwanie nowoczesnych systemów, zwiększenie odporności i niezależności łańcuchów dostaw.

Opublikowana w trakcie pierwszej kadencji Donalda Trumpa NDS z 2018 r. podkreślała powrót do ery konfliktu mocarstw traktując na równi rywalizację z Chinami i Rosją. **Kolejna NDS z 2022 r. poszła o krok dalej traktując Chiny jako główne wyzwanie strategiczne dla Stanów Zjednoczonych.**³⁴ Ostatnia opublikowana strategia wezwała Departament Obrony do zmniejszenia swoich zobowiązań i zaakceptowania ryzyka na Bliskim Wschodzie i w Europie, przy jednoczesnym znacznym zmniejszeniu obecności w Afryce i Ameryce Łacińskiej, a wszystko to w celu skupienia uwagi na odstraszeniu Chin.

Wczesne doniesienia dot. kolejnej NDS sugerują przede wszystkim koncentrację na obronie ojczyzny i zachodniej półkuli. Sekretarz obrony Pete Hegseth potwierdził, że Chiny pozostaną traktowane jako kluczowe wyzwanie,³⁵ jednak Strategia ma skupiać znaczną uwagę i zasoby na półkuli zachodniej – podejście to jest zgodne z niedawnymi działaniami amerykańskiej armii na Karaibach.³⁶ Wyraźny jest również wzrost oczekiwania wobec sojuszników wewnątrz NATO, którzy mają przejąć znaczącą odpowiedzialność za bezpieczeństwo obszaru euro-atlantycznego (*burden-sharing*). Wypowiedzi prezydenta oraz sekretarza obrony zdają się również wskazywać na zwiększenie zdolności obrony przeciwrakietowej oraz reformę i modernizację bazy przemysłu zbrojeniowego.

34. Treść Strategii publikowana przez Dep. Obrony USA: [NDS 2018](#) oraz [NDS 2022](#).

35. Doniesienia prasowe o NDS 2025 z października 2025 redakcji Politico [\(tutaj\)](#).

36. Analiza manewrów Amerykańskich Sił Zbrojonych na Karaibach Agencji Reutersa z listopada 2025 r. [\(tutaj\)](#) oraz podsumowanie CNN ataków Marynarki Wojennej USA od września 2025 r. [\(tutaj\)](#)

Niezachwiane wsparcie Stanów Zjednoczonych dla Ukrainy w latach 2022 – 24 od początku 2025 r. przechodzi rewolucję

Od inwazji Rosji w lutym 2022 r. Kongres USA uchwalił pięć ustaw dot. pomocy dla Ukrainy o łącznej wartości ok. 175 mld dolarów. Z tej kwoty ok. 128 mld dolarów przeznaczone jest bezpośrednio dla rządu Ukrainy. Większość pozostałej kwoty finansuje działania USA związane z wojną, a niewielka część przeznaczona jest dla innych krajów w regionie dotkniętych wojną. Ponadto na koniec kadencji Prezydenta Joe Bidena, w grudniu 2024 r., USA udzieliły Ukrainie pożyczki w wysokości 20 mld dolarów, która miała zostać spłacona z odsetek od zamrożonych rosyjskich aktywów.³⁷ Rezolucje te sprawiły, że Stany Zjednoczone stały się największym darczyńcą na rzecz Ukrainy od początku pełnoekranowej wojny, jednak w 2025 r. nowe zobowiązania dotyczące pomocy finansowej i wojskowej USA znacznie spadły.³⁸

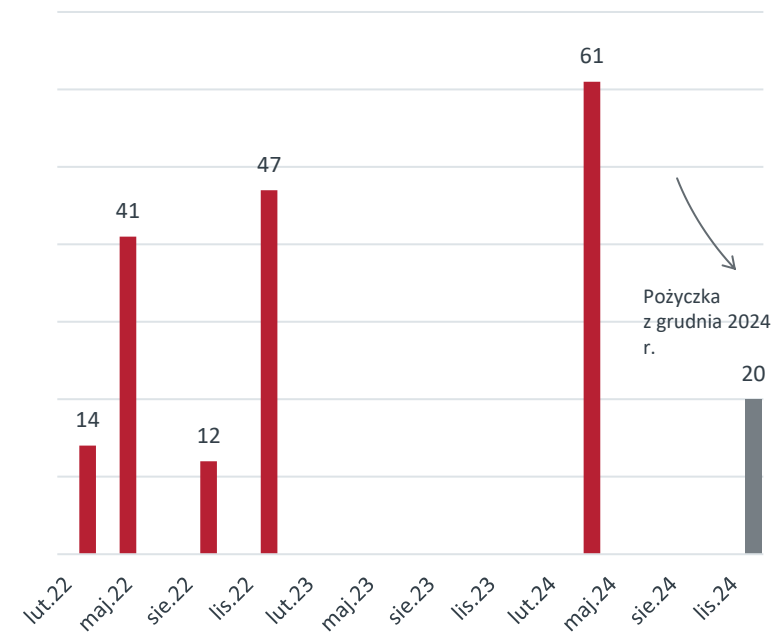
Od czasu powrotu Donalda Trumpa do Białego Domu relacje pomiędzy USA a Ukrainą oscylowały pomiędzy konfrontacją i tymczasowym zawieszeniem wsparcia dla Ukrainy a rosnącą frustracją postawą rosyjską i chęcią zakończenia wojny. Najważniejsze wydarzenia do tej pory obejmowały:

- **Spotkanie w Gabinetce Ovalnym (28 lutego 2025 r.):** napięte spotkanie Trumpa z Zełenskim doprowadziło do chwilowego wstrzymania wsparcia wojskowego i wywiadowczego.
- **Umowa Surowcowa (30 kwietnia 2025 r.):** utworzenie bilateralnego funduszu rekonstrukcji Ukrainy. USA przekazały Ukrainie środki finansowe i uzbrojenie oraz wsparcie inwestycyjne i eksploatacji surowców naturalnych (surowców

mineralnych, ropy, gazu i metali ziem rzadkich). W zamian Ukraina ma przekazać USA 50% przychodów z przyszłych licencji i zysków z wydobycia tychże surowców.

- **Szczyt Trump – Putin (15 sierpnia 2025 r.):** uroczyste spotkanie liderów na Alasce. Wydarzenie głównie symboliczne, nie posunęło naprzód rozmów o zawieszeniu broni ani warunków zakończenia wojny. Postrzegane jako sukces dyplomatyczny Putina.
- **Spotkanie w Białym Domu (18 sierpnia 2025 r.):** wielostronna rozmowa z udziałem Zełenskiego, Trumpa i przywódców Wielkiej Brytanii, Francji, Niemiec, Włoch, Finlandii, Komisji Europejskiej i NATO. Poświęcone gwarancjom bezpieczeństwa dla Ukrainy, zakończone bez formalnych zobowiązań ze strony USA.
- **Rozmowa telefoniczna Trumpa z Putinem i spotkanie z Zełenskim w Białym Domu (17 października 2025 r.):** rozmowa za zamkniętymi drzwiami pomiędzy liderami Ukrainy i USA miała dotyczyć przekazania rakiet *Tomahawk* oraz warunków zawieszenia broni pomiędzy Rosją a Ukrainą, po jego zakończeniu miało odbyć się kolejne spotkanie Trump – Putin w Budapeszcie, które na ten moment zostało zawieszone. Niedługo później Sekretarz Skarbu USA nałożył sankcje na dwa największe rosyjskie koncerny naftowe Rosneft oraz Lukoil.

Wykres 13. Środki na rzecz wsparcia Ukrainy wg. daty uchwalenia ustawy przez Kongres USA (mld USD)

Źródło: [Council on Foreign Relations](#), kwoty na podstawie 5-letnich szacunków Biura Budżetowego Kongresu.

37. [Council on Foreign Relations](#), kwoty na podstawie 5-letnich szacunków Biura Budżetowego Kongresu USA.

38. [Ukraine Aid: How Europe Can Replace US Support Kiel Policy Brief, 186](#); Kiel Institute for the World Economy, Marzec 2025 r.

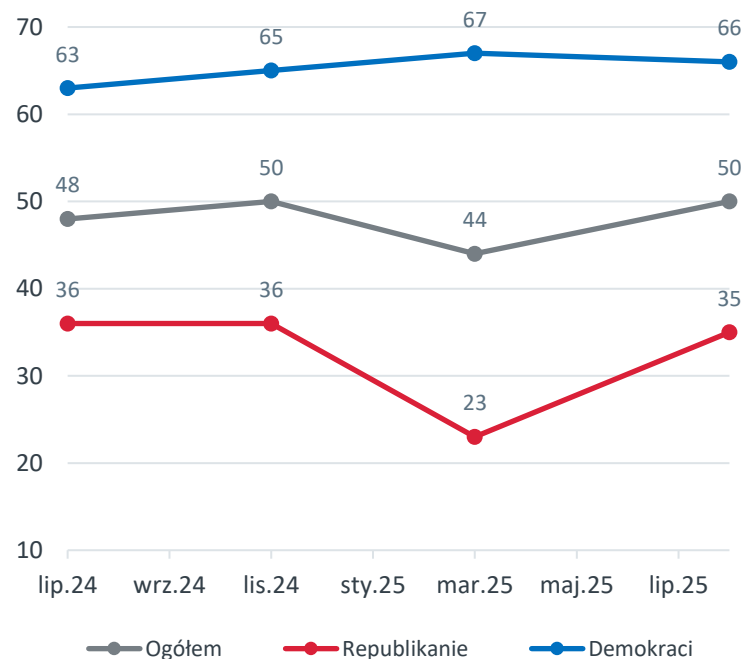
Opinia publiczna popiera wsparcie dla Ukrainy, jednak to Chiny są postrzegane jako główny rywal Stanów Zjednoczonych

Poparcie opinii publicznej w Stanach Zjednoczonych dla Ukrainy pozostaje znaczące. Pomimo rosnącej polaryzacji i słabnących z czasem nastrojów społecznych, nadal większość obywateli USA popiera zaangażowanie USA i wsparcie Ukrainy. Jednocześnie, Amerykanie są bardzo sceptyczni wobec szans na wynegocjowanie porozumienia pokojowego. Konfrontacyjna retoryka wobec Prezydenta Ukrainy, którą prezentował Donald Trump w pierwszych miesiącach br. przyniosła wzrost poparcia dla tego kraju. Szczególnie wśród wyborców Republikańskich nastąpiło wyraźne odwrócenie trendu spadkowego w opinii na temat pomocy Ukrainie.³⁹

Przeglądając się szerszemu poparciu dla NATO, Amerykanie pozostają pozytywnie nastawieni wobec Sojuszu, nawet przy podziale partyjnym: większość Amerykanów (60%) ma pozytywną opinię na temat NATO, jednocześnie takie zdanie wyraża 77% Demokratów, w porównaniu z 45% wyborcami Republikanów.⁴⁰

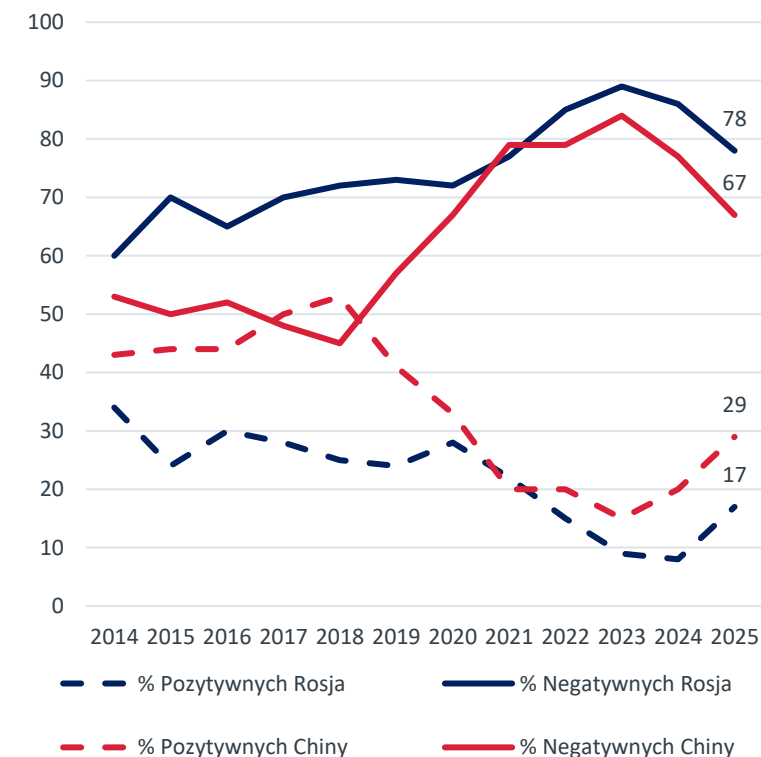
Z kolei percepcja globalnej rywalizacji w USA jest zbieżna ze strategią obroną przez rząd krajowy - Amerykanie uznają Chiny ponad Rosję za głównego rywala USA. Obydwa kraje cieszą się wyraźnie negatywną opinią wśród obywateli USA - **nieprzychylnie zdanie o Rosji w latach 2022 – 25 miało średnio 85% Amerykanów, o Chinach 77%.**⁴¹

Wykres 14. Poparcie opinii społecznej USA dla Ukrainy: proc. respondentów, którzy twierdzą, że USA mają obowiązek pomóc Ukrainie w obronie przed rosyjską inwazją, lipiec 2024 – lipiec 2025

Źródło: *How Americans view the Trump administration's approach to the Russia-Ukraine war*, Pew Research Center, August 2025

Wykres 15. Postrzeganie rywali USA na świecie: proc. respondentów, którzy mają pozytywne/negatywne nastawienie wobec Rosji i Chin, 2014 - 25

Źródło: *Gallup*

39. *How Americans view the Trump administration's approach to the Russia-Ukraine war*, Pew Research Center, August 2025

40. *How Americans view NATO and U.S. NATO membership*, Pew Research Center, April 2025

41. *Gallup*

4

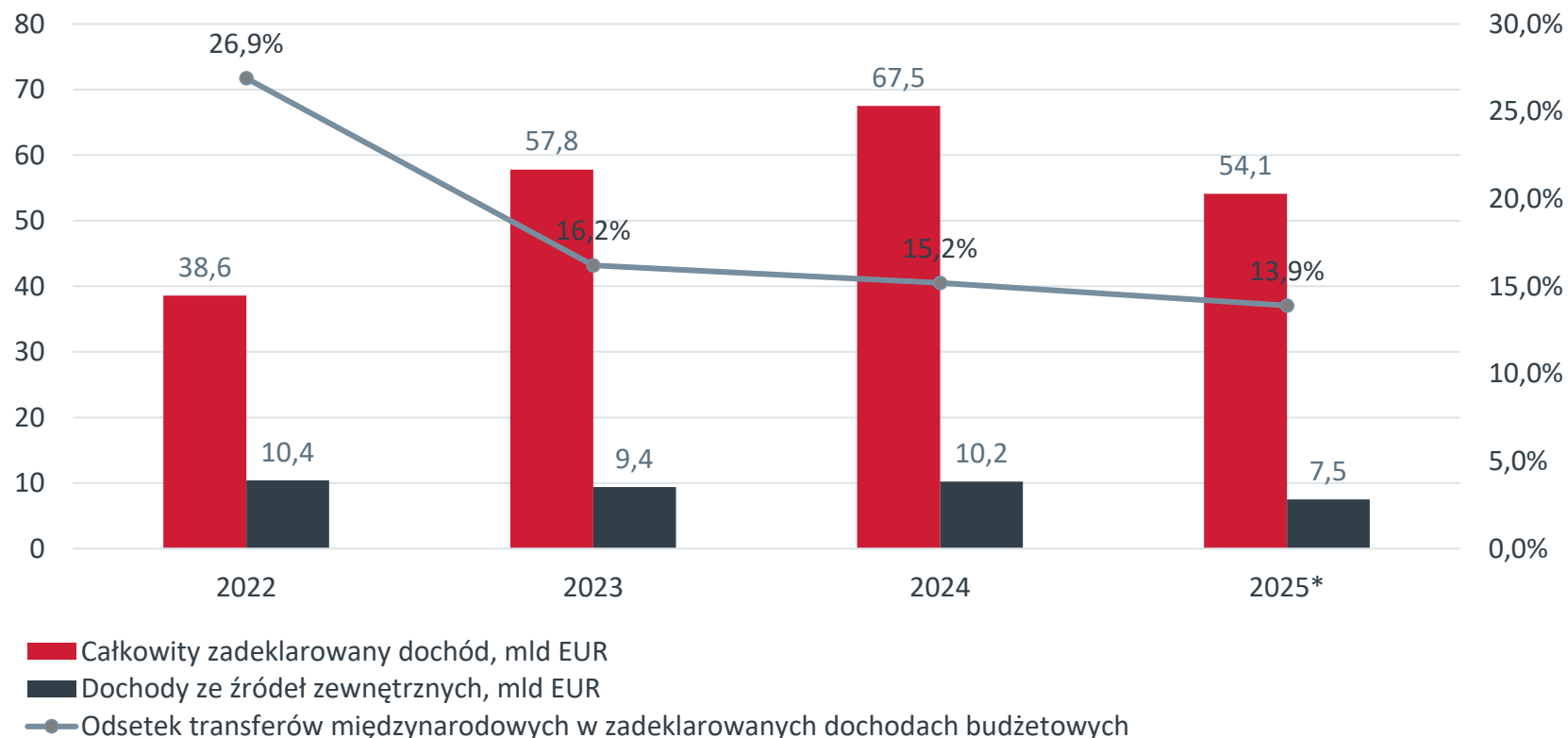
Ukraina

W budżecie Ukrainy w latach po 2022 roku obserwuje się stopniowy spadek udziału środków zewnętrznych

Wykres 16. Dochody budżetowe Ukrainy i udział źródeł zewnętrznych, 2022-2024, mld EUR

Notatka: 1 EUR = 46,26 UAH

Źródło: [Ministerstwo Finansów Ukrainy](#). *Prognoza według stanu na 1 października 2025

W latach 2022–2025 średnio ok. 18% dochodów budżetu centralnego pochodziło ze źródeł zewnętrznych, a w 2022 roku aż 27%. Natomiast w latach 2023–25 widoczny jest spadek - ograniczenie udziału środków zewnętrznych w budżecie centralnym wynika m.in. z odmiennych priorytetów politycznych państw-darczyńców czy sprzeciwu społecznego wobec wspierania Ukrainy. Wiele państw europejskich uznaje również, że największe zagrożenie ze strony Rosji minęło, stąd utrzymywanie poziomu wsparcia na poziomie z 2022 roku jest niezasadne.

Część pomocy finansowej trafia do Ukrainy **poza budżetem centralnym**, np. bezpośrednio do samorządów lub podmiotów państwowych funkcjonujących w strategicznych sektorach jak energetyka czy transport.

W bieżącym roku jak i w kolejnych nie można wykluczyć wpływu na budżet krajowy warunkowości pomocy ze strony Unii Europejskiej i Międzynarodowego Funduszu Walutowego. Brak postępów we wdrażaniu zobowiązań wobec obu instytucji może skutkować **wstrzymaniem lub ograniczeniem środków finansowych**.

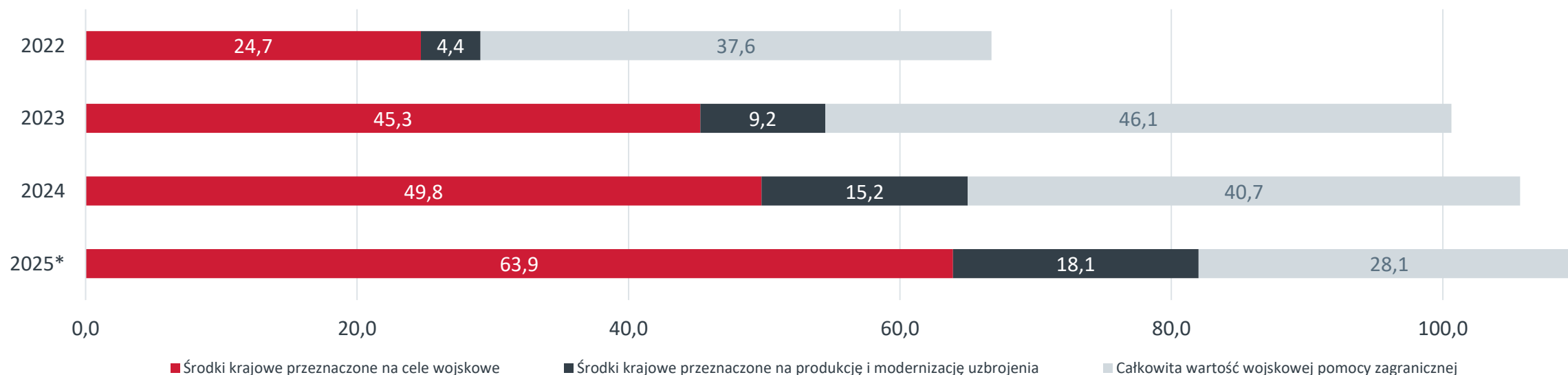
W finansowaniu obronności Ukrainy widać stopniowo spadający udział pomocy zagranicznej

W 2025 roku widoczny jest **znaczący spadek wsparcia ukraińskiej obronności z zagranicy**. Wynika to przede wszystkim ze stanowiska Stanów Zjednoczonych, które nie zamierzają przekazywać partii uzbrojenia w **takich ilościach jak dotychczas**.

W warunkach spontanicznej i nieprzewidywalność polityki zagranicznej Donalda Trumpa sytuacja może jednak ulec zmianie. Aktualnie Stany Zjednoczone proponują sprzedaż wyposażenia do Ukrainy. Biorąc pod uwagę możliwości budżetowe pogrążonego w wojnie kraju, zakłada się, że zakupy

te zostałyby **sfinansowane przy wsparciu państw europejskich**.

Wykres 17. Źródła finansowania obronności w latach 2022-2025, mld EUR

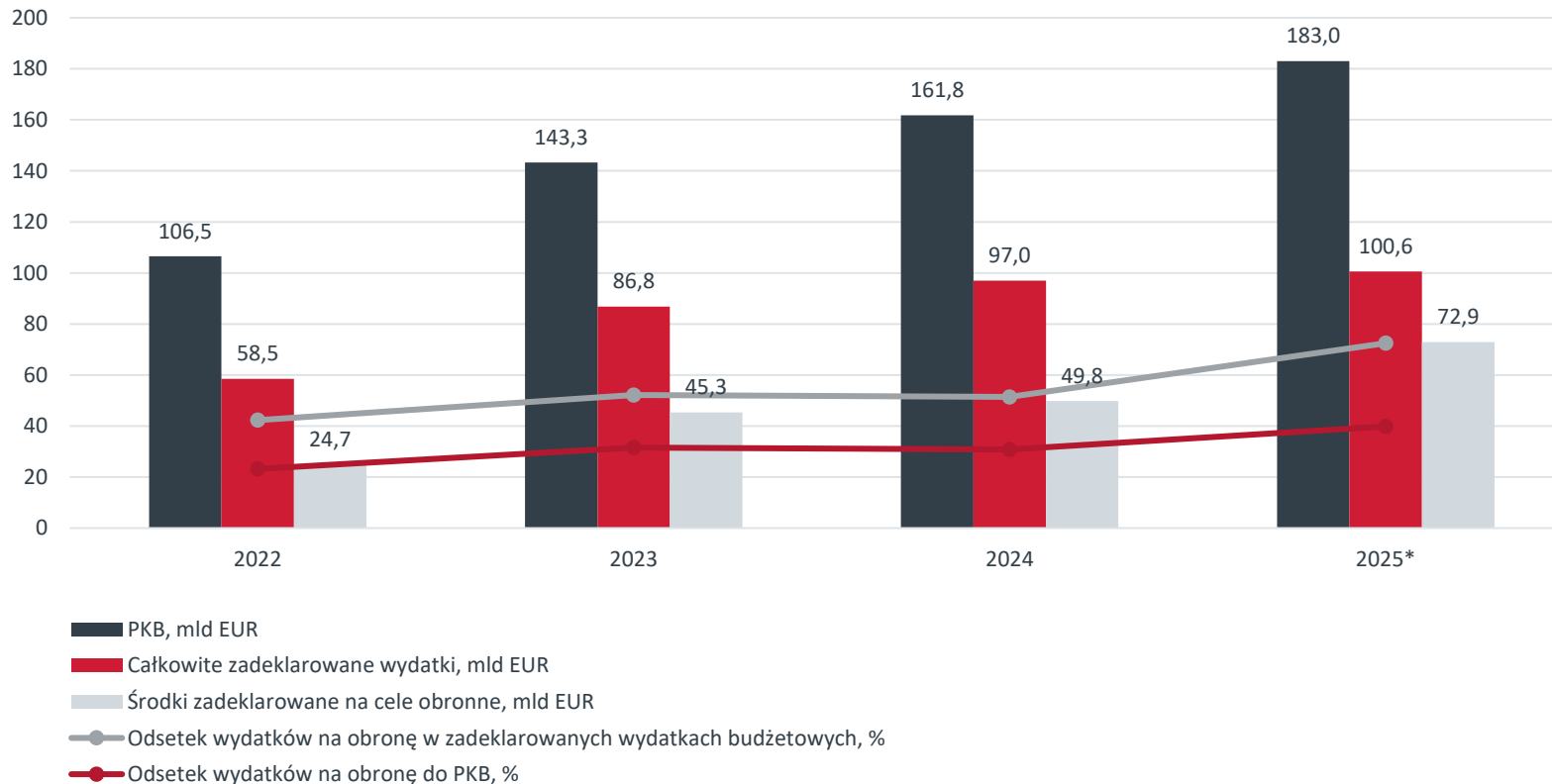

Źródło: Opracowano na podstawie [KIEL Institute](#). *Prognoza aktualna na sierpień 2025 r., tylko pomoc faktycznie przydzielona

Finansowanie obrony z budżetu Ukrainy w latach 2022-25: wraz z trwaniem konfliktu tendencja wzrostowa jest kontynuowana

Wykres 18. Wartość wydatków przeznaczanych na cele obronne w latach 2022-25, mld EUR

Źródło: [Ministerstwo Finansów Ukrainy](#). *Oczekiwane wydatki stanem na listopad 2025

Priorytetowe wydatki budżetu centralnego Ukrainy dotyczą przede wszystkim obronności – w 2022 roku ok. 42% całkowitych wydatków budżetowych, w 2023 r. - ponad 45%, w 2024 r. - prawie 50% a już w 2025 roku 72% (według szacunków). Ogółem, wydatki te będą stanowiły w 2025 roku 39,8% PKB oraz należy się spodziewać kontynuowania trendu.

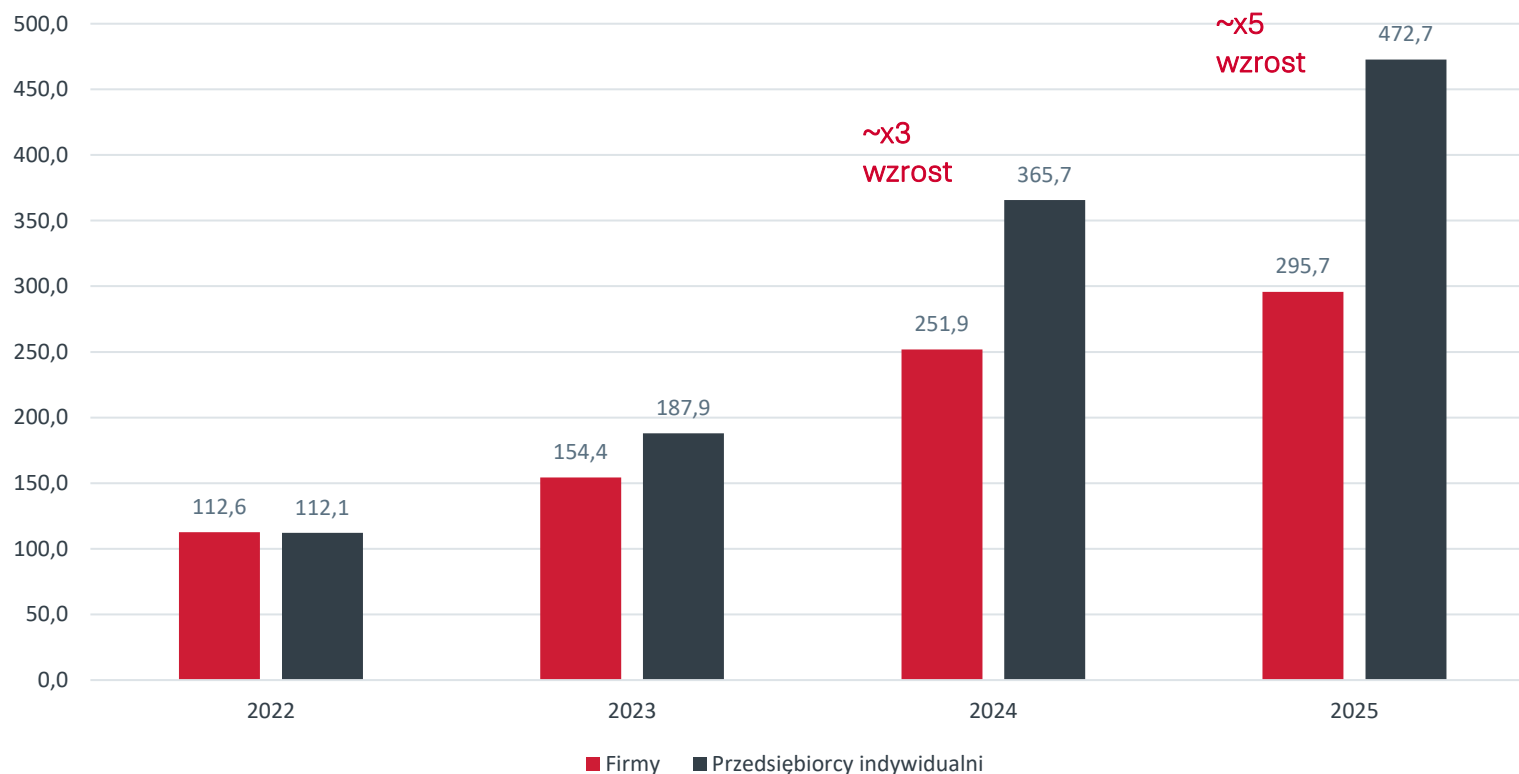
Korygując poprzednie założenia, 31 lipca Rada Najwyższa przyjęła zmiany do budżetu państwa dotyczące zwiększenia wydatków na bezpieczeństwo i obronność o 412,4 mld hrywien (8,9 mld EUR). Ponadto, w październiku Rada zwiększyła wydatki na obronność o kolejne 324,7 mld hrywien (~7 mld EUR)

Zgodnie z deklaracją budżetową z czerwca 2025 roku priorytetem pozostanie finansowanie bezpieczeństwa narodowego i obronności. **Budżet na obronność i bezpieczeństwo w scenariuszu bazowym (pozytywnym, zakładającym zawieszenie broni) przewidywał:** 2026: 1,8 bln UAH (ok. 43,2 mld EUR); 2027: 1,44 bln UAH (ok. 34 mld EUR); 2028: 1,384 bln UAH (ok. 33 mld EUR). Aktualnie Ministerstwo Finansów prognozuje, że w **2026 r. nastąpi wzrost wydatków na obronność** i kontynuacja działań wojennych.

Środki na obronność w dalszym ciągu w około połowie będą dotyczyć **wypłat i świadczeń dla wojskowych i innych funkcjonariuszy**.

W 2025 roku krajowa produkcja zabezpiecza około 40 % potrzeb ukraińskiej armii

Wykres 19. Wzrost (proc.) liczby podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w Ukrainie jako bezpośredni producenci zbrojeniowi, 2021=100%

Źródło: Opracowano na podstawie [CES \(Centre for Economic Strategy\)](#)

Podczas pełnoskalowej inwazji znacząco wzrosły możliwości produkcyjne i liczba firm zbrojeniowych. Skokowy wzrost sektora wynika z wysokiego i stałego popytu, ograniczonych i nieregularnych dostaw ze strony partnerów zagranicznych oraz niższych kosztów produkcji.

Według Ukraińskiej Rady Przemysłu Obronnego w 2024 roku **udział rodzimej produkcji w wyposażeniu Sił Zbrojnych Ukrainy wyniósł ok. 30%.**

Najwyższy poziom udziału krajowego utrzymuje się w produkcji bezzałogowców – w 2024 r. **ponad 96,2%.** Łącznie zmontowano ich ponad 1,5 mln sztuk.

Od kwietnia 2025 r. **Ukraina zwiększyła produkcję „Bohdany”**, samobieżnej haubicoarmaty, do 20-36 sztuk miesięcznie, a 85% komponentów wytwarzanych jest w Ukrainie. Planowane jest zwiększenie wskaźnika do 95% do końca 2025 r.

W latach 2023-24 produkcja artylerii w Ukrainie potroiła się, transporterów opancerzonych wzrosła czterokrotnie, broni przeciwpancernej dwukrotnie, a amunicji wzrosła o 150%.

Ocenia się, że zamówienia publiczne w 2024 roku stanowiły jedynie ok. **37% mocy produkcyjnej** prywatnych podmiotów zbrojeniowych. Wynika to przede wszystkim z ograniczeń budżetowych po stronie rządu.

Działania strony rządowej w obszarze wsparcia produkcji zbrojeniowej: kluczowe programy

Od początku wojny rząd zainicjował szereg projektów, które mają na celu wspieranie rodzimych producentów działających w sektorze zbrojeniowym, w tym m.in.:

- **Defence City (2025–2036):** rezydenci projektu otrzymają **ulgi podatkowe i celne oraz możliwość regulowanego eksportu**.
- **Made in Ukraine** – 1,2 mld USD dotacji począwszy od 2024r., kredyty RRSO 5% (pozostała część dotowana przez państwo), dostęp do przystępnych **kredytów o wartości do 500 mln UAH** (ok. 10,8 mln EUR), finansowanie obsługi kredytów dla producentów broni i towarów podwójnego zastosowania.
- **Weapons of Victory** – kontrakty długoterminowe z Min. Obrony (według stanu na marzec 2025 zawarto umowy o **wartości 130 mld UAH/2,8 mld EUR**).
- **Made for Victory** – dotacje o łącznej wartości 1 mld UAH dla 150 przedsiębiorców-producentów komponentów broni.
- **Klaster BRAVE1** – 40 mln USD prywatnych inwestycji (stan na 2024 r.).
- **Preferencyjne kredyty** oferowane przez Ukreximbank, Oschadbank, PUMB i MTB Bank. Według stanu na kwiecień 2025 roku udzielono **9 kredytów o łącznej wartości 623 mln UAH (13,46 mln EUR)**.
- Zakładanie spółek **joint venture** (m.in. BAE Systems, Rheinmetall).

Ukraina wraz z europejskimi sojusznikami zaangażuje się w realizację wielkoskalowych projektów w ramach inicjatywy SAFE

W lipcu 2025 r. wiceminister obrony Ukrainy Serhij Bojew wziął udział w spotkaniu **Grupy Zadaniowej ds. Gotowości Obronnej UE**, na której zgłosił szereg projektów przemysłu obronnego do potencjalnego finansowania w ramach unijnej inicjatywy SAFE. Dotychczasowe informacje sugerują jednak, że większość państw europejskich raczej skorzysta z środków alokowanych w SAFE na wsparcie własnych przemysłów zbrojeniowych.

W ramach instrumentu SAFE Ukraina może potencjalnie skorzystać lub uczestniczyć w produkcji:

- Amunicji i pocisków: w tym **systemów artyleryjskich** i środków precyzyjnego rażenia dalekiego zasięgu.
- Środków bojowych przeznaczonych do walki lądowej: m.in. broń piechoty i **wyposażenie żołnierzy**.
- Systemów obrony powietrznej i przeciwrakietowej: w tym **systemów przeciwdziałających dronom**.
- Strategiczne środki wspomagające: takie jak transport lotniczy, tankowanie w powietrzu oraz **systemy C4ISTAR** (dowództwo, kontrola, łączność, komputery, wywiad, nadzór, namierzanie celów i rozpoznanie).
- Sztuczna inteligencja i wojna elektroniczna, **cyberobrona**.
- **Mobilność wojskowa**: w tym sprzęt i systemy wspierające przemieszczanie się i zakłócanie ruchów wroga.

Źródło: ocena własna na podstawie informacji przekazanych przez [Ministerstwo Obrony Ukrainy](#); [MILMAG](#)

Dotychczas Ukraina zawarła 28 umów bezpieczeństwa

W ramach 28 umów bezpieczeństwa, podpisanych w latach 2024–2025, wiele państw, przede wszystkim z Europy oraz USA i Kanada, zobowiązało się do udzielania wsparcia Ukrainie w zakresie sprzętu wojskowego. Choć wszystkie umowy mają podobną strukturę, każde z państw określiło warunki wsparcia zgodnie ze swoimi możliwościami i stopniem zaangażowania.

Niewykluczone, że wraz z modernizacją własnych armii, państwa europejskie będą bardziej skore do przekazywania ukraińskiej armii dostępnego i zamienianego na nowocześniejsze typy wyposażenia.

Poza ogólnymi sformułowaniami dotyczącymi popierania Ukrainy w konflikcie zbrojnym, zapewnień o poszanowaniu integralności terytorialnej, prawa do samoobrony, poszanowaniu prawa międzynarodowego i innych, w zdecydowanej większości umów znalazły się następujące **zobowiązania dotyczące współpracy obronnej ze stroną ukraińską**:

- gotowość do szkolenia ukraińskiej armii;
- dostosowanie standardów ukraińskiej armii i zamówień w sektorze zbrojeniowym do NATO/UE;
- gotowość do szkolenia pilotów F-16;
- plany **współpracy zbrojeniowej** i wspierania sprzętowego;

- współpraca w zakresie wywiadów i cyberbezpieczeństwa;
- zapewnienie stabilnych łańcuchów dostaw, szczególnie w obszarze surowców krytycznych niezbędnych do produkcji zbrojeniowej;
- identyfikacja źródeł finansowania **wspólnej produkcji zbrojeniowej**;
- wzmocnienie łańcucha dostaw ukraińskiego sektora zbrojeniowego;
- rola doradcza w zakresie **reformowania ukraińskiego sektora zbrojeniowego**.

***Notatka:** kraje/podmioty, z którymi Ukraina podpisała umowy, to Wielka Brytania, Niemcy, Francja, Dania, Kanada, Włochy, Holandia, Finlandia, Łotwa, Hiszpania, Belgia, Portugalia, Szwecja, Norwegia, Islandia, Stany Zjednoczone Ameryki, Japonia, Unia Europejska (Komisja Europejska), Litwa, Estonia, Polska, Luksemburg, Rumunia, Czechy, Słowenia, Irlandia, Grecja, Albania.*

Podsumowanie planowanego wsparcie zagraniczne produkcji zbrojeniowej w Ukrainie

Od początku 2022 r. do sierpnia 2025 r. Siły Zbrojne Ukrainy otrzymały zagraniczną pomoc wojskową (faktycznie przydzielona) o łącznej wartości prawie 153,1 mld euro.

- 1 „Model duński”** - zakłada finansowanie produkcji sprzętu wojskowego w Ukrainie przez państwa zachodnie. Rząd ukraiński liczy, że inicjatywy dołączą kolejne kraje i Unia Europejska.
- 2 Przewidywana kwota całkowita pomocy w ramach „modelu duńskiego” na 2025 r. - 1,3 mld EUR:**
UE - dochody z zamrożonych aktywów rosyjskich – ok. 1 mld EUR;
Dania – 130 mln EUR;
Norwegia – 43 mln EUR;
Szwecja – 178 mln EUR.
- 3** W październiku 2025 r. **Belgia zablokowała wykorzystanie zamrożonych rosyjskich aktywów do sfinansowania pożyczki dla Ukrainy**, powołując się na znaczne ryzyko odpowiedzialności prawnej i finansowej w przypadku, gdyby w przyszłości posunięcie to zostało uznane za niezgodne z prawem.
- 4** Wykorzystanie instrumentu SAFE: według informacji rządowych z początku listopada, zakupem ukraińskich dronów w ramach SAFE zainteresowane są **Dania i Portugalia**. Prowadzone są rozmowy z innymi państwami UE.
- 5** 5 sierpnia 2025 r. Departament Stanu USA zatwierdził **pakiet obronny dla Ukrainy o wartości 203,5 mln USD** dolarów (usługi naprawcze i wsparcie techniczne dla systemów artyleryjskich M777, logistykę i usługi transportowe).
- 6** Partnerstwa przemysłów obronnych – przykładowo pod koniec października *Czechoslovak Group* poinformowało o **rozpoczęciu produkcji amunicji wielkokalibrowej** z ukraińskim podmiotem *Ukrainian Armor*.

Część II

Podsumowanie zarządcze (1/2)

Niemcy

Członkostwo w NATO pozwoliło na **włączenie RFN do zachodniego systemu bezpieczeństwa jako równoprawnego podmiotu**, zarówno ze względu na odbudowę jej potencjału wojskowego, jak i dzięki zmianie percepcji geostrategicznej.

Obecny rząd działa na rzecz wzrostu potencjału obronnego Niemiec oraz **pragnie uczynić Bundeswehre największą konwencjonalną armią w Europie**. Niemcy przyjęły deklarację ze szczytu NATO w Hadze obejmującą wzrost wydatków zbrojeniowych i pokrewnych do 5% w ciągu najbliższych 10 lat.

Większość Niemców popiera zwiększenie wydatków zbrojeniowych, jedynie mieszkańcy wschodnich landów

pozostają bardziej sceptyczni. **W kraju dominują pozytywne opinie na temat obecności w Sojuszu.**

Partie głównego nurtu (CDU/CSU, SPD, Zieloni) opowiadają się za obecnością w NATO oraz rozbudową potencjału militarnego. Skrajna prawica (AfD) oraz skrajna lewica (Die Linke) mają niejasny i/lub sceptyczny stosunek do NATO.

CDU/CSU, SPD i Zieloni opowiadają się za wspieraniem Ukrainy w każdym wymiarze. AfD odcina się od udzielania pomocy temu państwu przyjmując pozycję prorosyjskie, a Die Linke akceptuje jedynie pomoc humanitarną.

Większość społeczeństwa popiera pomoc militarną dla Ukrainy oraz zaakceptowałoby udział niemieckiej armii w misji pokojowej. Niemcy pozostają jednak sceptyczni wobec pomysłów przekazywania Ukrainie broni dalekiego zasięgu.

Hiszpania

Wpływ na dołączenie Hiszpanii do NATO miały trzy główne czynniki: **integracja z politycznymi strukturami Zachodu, chęć podporządkowania armii procedurom NATO oraz przemodelowanie relacji ze Stanami Zjednoczonymi.**

Hiszpania nie jest bezpośrednio zagrożona wrogimi działaniami ze strony Rosji, **jest jednak narażona na ryzyka pochodzące z obszaru Afryki Północnej**, przede wszystkim potencjalny terroryzm i nielegalną imigrację.

Hiszpania przyjęła deklarację ze szczytu NATO w Hadze, choć **premier Sánchez odrzucał pomysł zwiększenia wydatków**

zbrojeniowych do 5% PKB utrzymując, że Hiszpania będzie mogła utrzymać wydatki obronne na poziomie 2,1% rocznego PKB.

Partie głównego nurtu (PSOE i PP) popierają obecność w NATO i zgadzają się z potrzebami zwiększania wydatków, choć niekoniecznie aż do 5% PKB. Skrajna prawica (VOX) jest zdecydowaną zwolenniczką obecności w NATO. Sceptyczne lub przeciwne obecności w Sojuszu i wzrostowi wydatków są siły skrajnej lewicy (Sumar i Podemos)

PSOE i PP popierają wysiłek wojenny Ukrainy i opowiadają się za dalszym wysyłaniem wsparcia, także w postaci uzbrojenia. **Większość społeczeństwa popiera Ukrainę oraz wyraża chęć wspierania jej wysiłku wojennego.**

Podsumowanie zarządcze (2/2)

Francja

Francja jest jednym z **12 członków założycieli Sojuszu**.

Obecny prezydent Emmanuel Macron aktywnie promuje koncepcję **strategicznej autonomii Europy**.

Od 2022 Francja wzmacnia swój wkład w zapewnienie bezpieczeństwa **sojusznikom najbardziej narażonym na wrogie działania Moskwy**.

Oprócz stronnictwa prezydenta Macrona (*Renaissance*) zwiększenie wydatków zbrojeniowych popierają socjaliści (PS) i Zieloni (EELV). Partie skrajnej lewicy i prawicy (kolejno LFI i RN) sprzeciwiają się im. **Większość obywateli Francji popiera wzrost wydatków obronnych**.

Francja przekazała Ukrainie łącznie 1,7 mld euro pomocy wojskowej w 2022 roku, 2,1 mld euro w 2023 roku oraz 3 mld euro w 2024 roku.

Większość Francuzów opowiada się za kontynuowaniem wsparcia dla Ukrainy. Rośnie też liczba osób twierdzących, że skala wysyłanego wsparcia militarnego powinna być zwiększana, choć nadal jest to mniej niż połowa społeczeństwa.

Włochy

Członkostwo Włoch w Sojuszu miało na celu zapewnienie bezpieczeństwa militarnego, odbudowę gospodarczą po wojnie oraz przeciwdziałanie wpływom ruchów komunistycznych.

Zaangażowanie Włoch w działania NATO **koncentruje się na regionie Morza Śródziemnego**, gdzie kraj pełni rolę stabilizacyjną, logistyczną i operacyjną.

Poparcie rządu dla wzrostu wydatków jest znaczące (zwłaszcza FDI, *Forza Italia*), podczas gdy opozycja centrolewicowa (PD) jest podzielona, a partie lewicowe i antysystemowe (M5S, AVS) są wyraźnie przeciwne szybkiemu wzrostowi budżetu wojskowego.

Wyniki badań opinii publicznej wskazują na **niski poziom społecznego poparcia dla strategii zbrojeniowych**.

Włochy zdecydowanie potępiają agresję Rosji na Ukrainę, a premier Giorgia Meloni (FDI) zaznacza, że Ukraina musi mieć decydujący głos w kwestii własnej przyszłości.

Spółeczeństwo włoskie jest podzielone co do dalszego wspierania wojskowego walczącej Ukrainy, w większości opowiadając się za rozwiązaniami dyplomatycznymi.

Wielka Brytania

Wielka Brytania **pozostaje jednym z kluczowych filarów NATO**, zarówno pod względem politycznym, jak i militarnym.

Na brytyjskiej scenie politycznej istnieje szeroki konsensus co do potrzeby utrzymania silnego zaangażowania w NATO i zwiększania wydatków na obronność.

Elektoraty dwóch wiodących sił politycznych: Partii Pracy oraz Konserwatystów w znacznej większości popierają NATO, podczas gdy wyborcy skrajnie prawicowej *Reform UK* są bardziej sceptyczni.

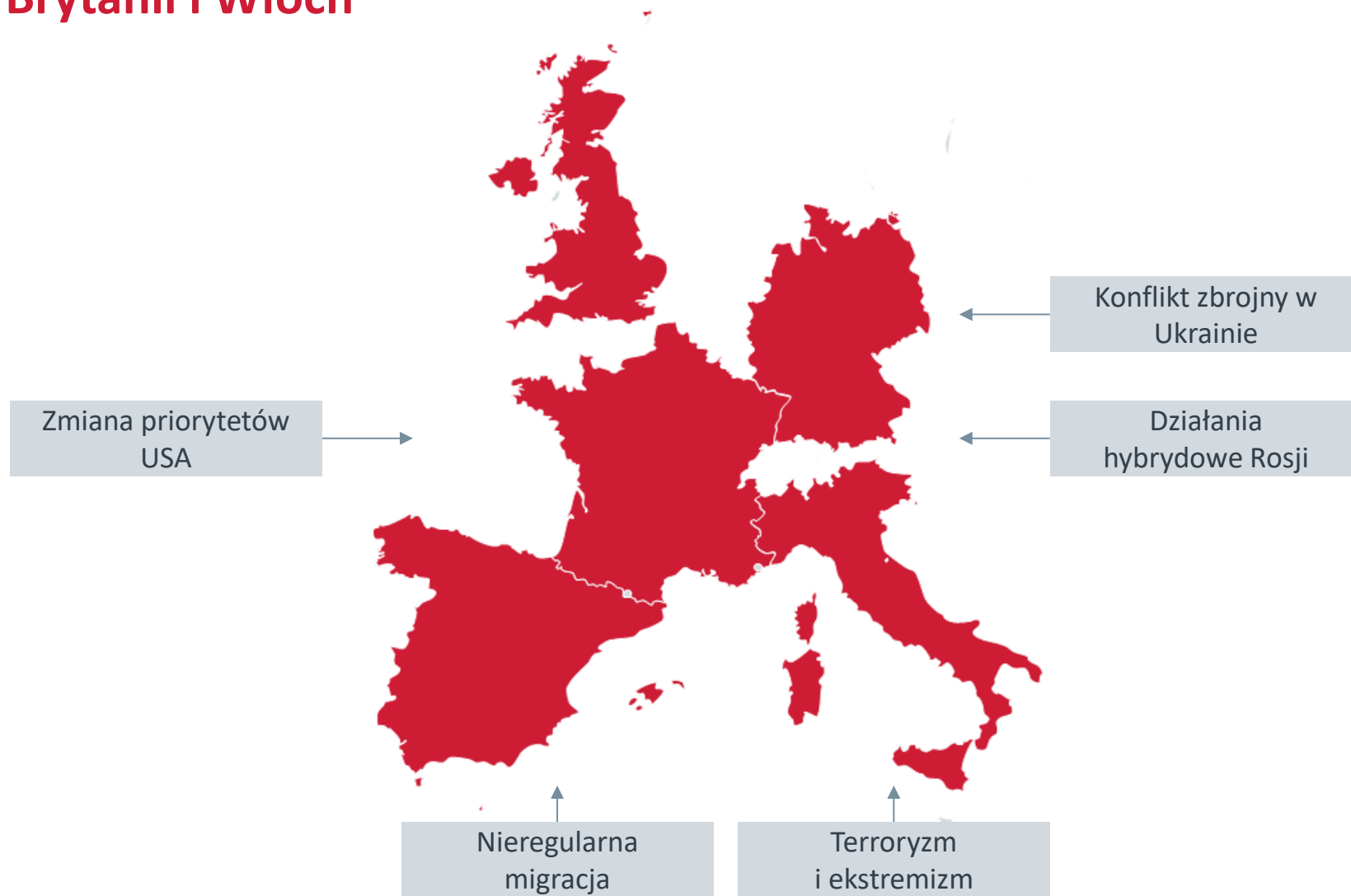
Poziom poparcia Brytyjczyków dla Ukrainy utrzymuje się na stosunkowo wysokim poziomie, jednak od czasu pierwszego roku inwazji entuzjazm społeczeństwa w tej kwestii uległ osłabieniu. Najbardziej niechętny do wspierania Ukrainy są wyborcy partii *Reform UK*.

W 2024 roku Londyn zobowiązał się do przekazania 4,2 mld euro rocznie na wsparcie wojskowe Ukrainy w latach 2025-26.

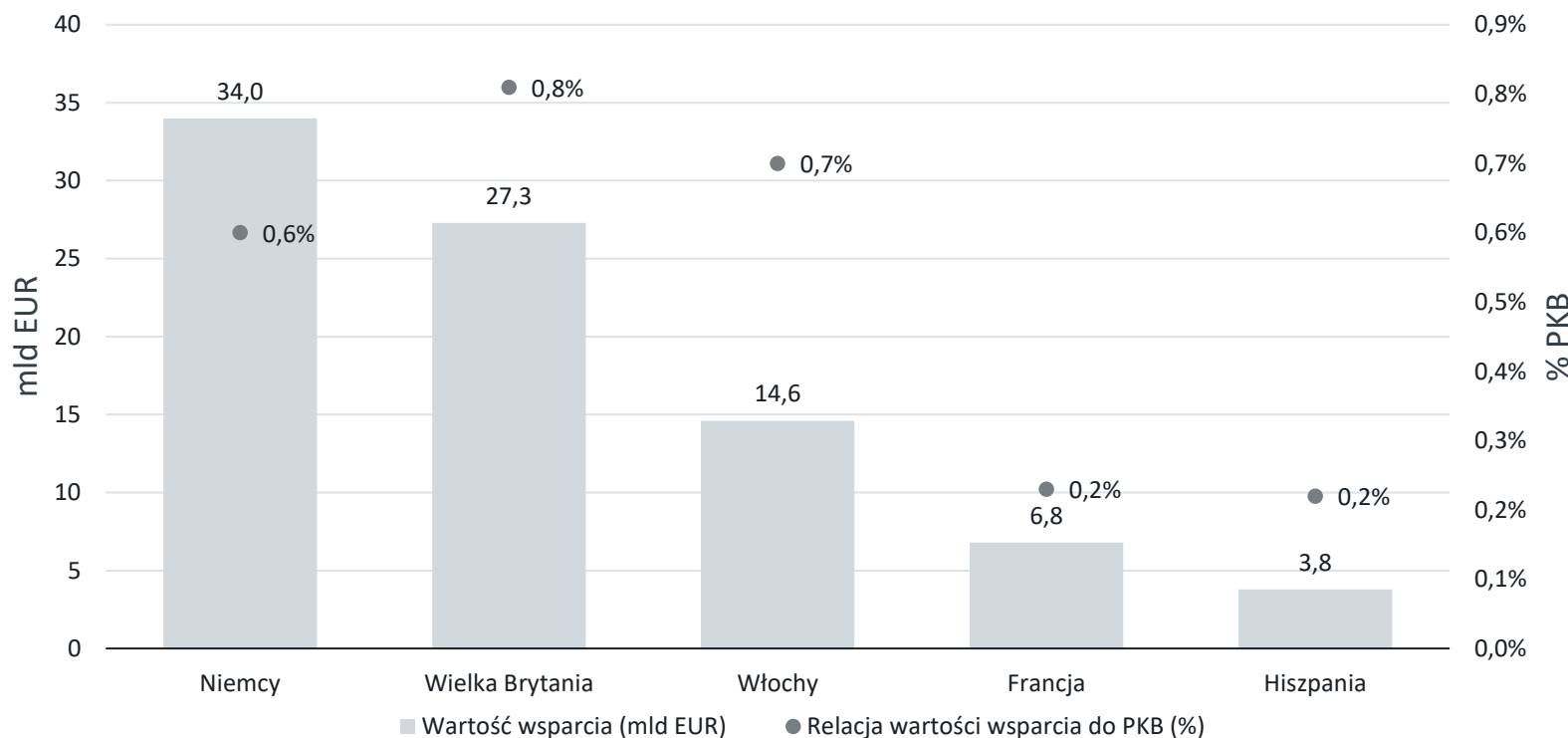
Zagrożenia i priorytety bezpieczeństwa Francji, Hiszpanii, Niemiec, Wielkiej Brytanii i Włoch

- Ze względu na położenie geograficzne omawiane państwa mierzą się ze **zróżnicowanymi wyzwaniami dotyczącymi bezpieczeństwa**.
- Kraje południowej flanki NATO takie jak Włochy i Hiszpania są narażone na ryzyka pochodzące z obszaru Afryki Północnej, w szczególności Sahelu. **Należą do nich terroryzm i nielegalna imigracja**, które w głównej mierze wynikają z niezdolności zagwarantowania kontroli terytorialnej i bezpieczeństwa przez państwa afrykańskie.
- Niemiecka strategia bezpieczeństwa wskazuje, że obecnie **największym zagrożeniem dla pokoju i bezpieczeństwa w obszarze euroatlantyckim jest Rosja**.
- Francja promuje **koncepcję strategicznej autonomii Europy** czyli zmniejszenia zależności od Stanów Zjednoczonych i wzmocnienia pozycji Unii Europejskiej jako trzeciej siły globalnej w świecie wielobiegunowym.
- W obliczu kryzysu ukraińskiego i coraz gorszych relacji NATO z Rosją po 2014 roku **Wielka Brytania zaangażowała się w działania odstraszające i wzmacniające wschodnią część Sojuszu**.

Skala wsparcia dla Ukrainy udzielanego przez Francję, Hiszpanię, Niemcy, Wielką Brytanię i Włochy

Wykres 1. Wsparcie udzielone Ukrainie przez wybrane europejskie państwa NATO – stan na sierpień 2025 (w mld euro, % PKB)

- W wartościach bezwzględnych Niemcy przekazały Ukrainie **drugą co do wartości pomoc wojskową** po Stanach Zjednoczonych. W związku ze zniszczeniami powstałymi w wyniku rosyjskich ataków Niemcy finansują naprawy i konserwację infrastruktury energetycznej za pośrednictwem **niemieckiego banku rozwoju Kreditanstalt für Wiederaufbau (KfW)**.
- **Wielka Brytania była jednym z pierwszych państw które rozpoczęły dostawy broni pancernej do Ukrainy** – już w styczniu 2022. Z ponad 27 mld euro pomocy brytyjskiej przekazanej do czerwca 2025 prawie **¾ odpowiadało pomocy wojskowej**.
- Do sierpnia 2025 z prawie 3,8 mld euro pomocy przekazanej Ukrainie przez Hiszpanię aż **2,8 mld euro przypadło na pomoc wojskową**. W lipcu 2025 w Madrycie **otwarto Biuro na rzecz Odbudowy Ukrainy**, które ma pomóc w mobilizacji instrumentów finansowych, zapewnić koordynację instytucjonalną i ułatwić prywatne inwestycje w Ukrainie na rzecz odbudowy i modernizacji tego państwa.

Źródło: Presse- und Informationsamt der Bundesregierung, UK-Ukraine 100 Year Partnership Agreement, Camera dei Deputati della Repubblica Italiana, Élysée, La Moncloa

5

Studium przypadku - Niemcy

Stosunek partii politycznych do NATO i zbrojeń – Niemcy (1/2)

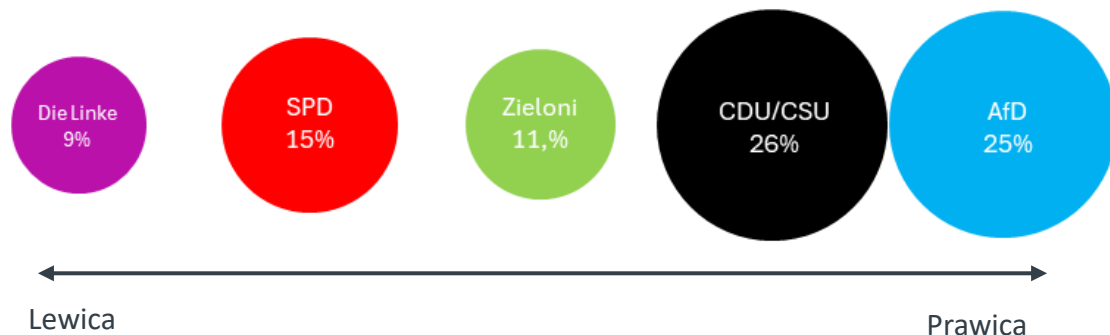
Partia (rząd/opozycja)	Pozycje polityczne	Stosunek do NATO	Stosunek do wzrostu zbrojeń	Wynik w ostatnich wyborach
CDU/CSU	Centroprawica, chadecy	Zdecydowane poparcie dla obecności	Poparcie dla wzrostu wydatków do 5% PKB	28,52%
SPD	Centrolewica, socjaldemokraci	Zdecydowane poparcie dla obecności	Poparcie dla wzrostu wydatków do 5% PKB	16,41%
AfD	Skrajna prawica	Niejasne, akceptacja do czasu stworzenia alternatywnego sojuszu w Europie	Poparcie dla wzrostu wydatków zgodnie z potrzebami Bundeswehry	20,80%
Zieloni	Centrolewica, zielona polityka	Poparcie dla obecności	Poparcie dla wzrostu wydatków zgodnie z potrzebami Bundeswehry, powyżej 2% PKB	11,61%
Die Linke	Skrajna lewica	Nieprzychylny stosunek, brak dosłownych deklaracji o chęci opuszczenia Sojuszu	Zdecydowany sprzeciw, chęć redukcji Bundeswehry do funkcji obronnych terytorium Niemiec	8,77%

- W programie chadeków zapisano, iż **Niemcy jako godny zaufania partner muszą pogłębiać partnerstwo transatlantyckie** ze Stanami Zjednoczonymi, które pozostają ich najważniejszym pozaeuropejskim sojusznikiem.
- Niejasny pozostaje stosunek do NATO skrajnie prawicowej Alternatywy dla Niemiec (AfD). W tej tradycyjnie antyamerykańskiej partii od czasu zwycięstwa Donalda Trumpa coraz wyraźniej zaznacza się **podział na obóz polityków prorosyjskich oraz transatlantyckich**.
- Zieloni powstał jako partia skrajnie pacyfistyczna i często radyklana w swoich postulatach, **ewaluowali w stronę polityki uwzględniającej uwarunkowania geostrategiczne** jednocześnie nie rezygnując ze swoich założycielskich ideałów.
- Zdaniem Die Linke **NATO nie jest wspólnotą wartości, lecz jedynie wojskowym sojuszem, który ma na celu egzekwowanie własnych interesów**, często przy użyciu siły militarnej.

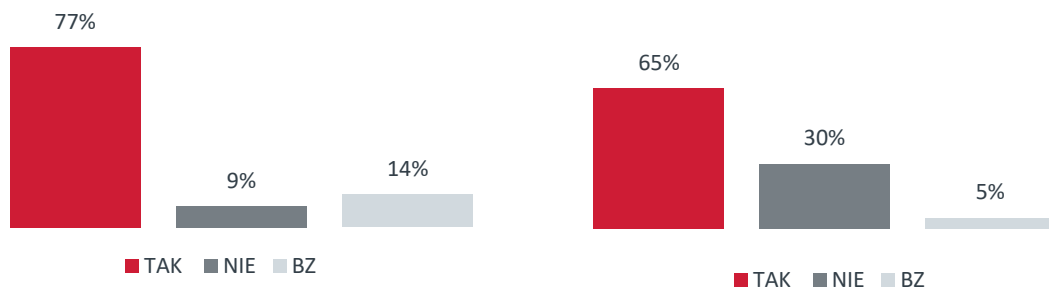
Stosunek partii politycznych do NATO i zbrojeń – Niemcy (2/2)

Wykres 2. Sondażowe poparcie dla głównych niemieckich partii politycznych w sierpniu 2025 (%)

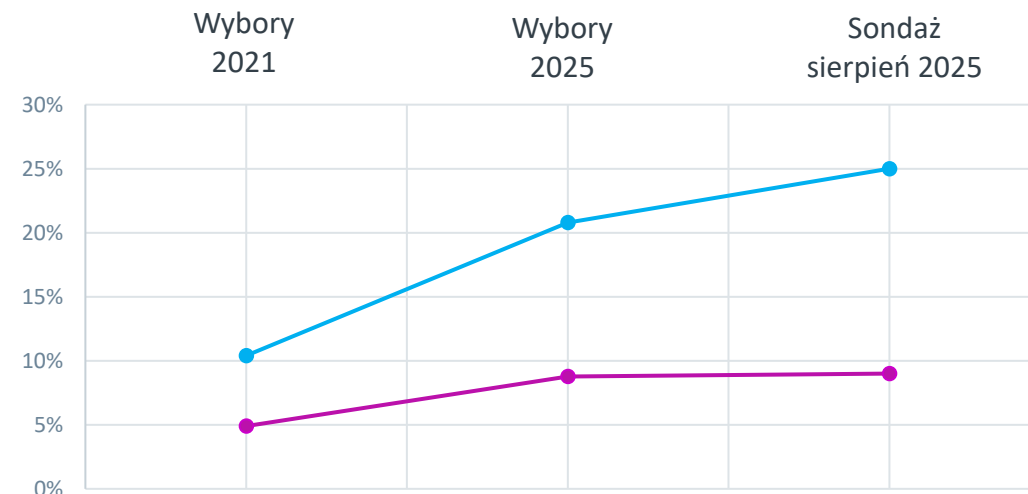
Notatka: Kolory kół odpowiadają kolorom partii, które reprezentują, wielkość koła jest proporcjonalna do poparcia dla partii.
Źródło: INSA

Wykres 4. Poparcie Niemców dla obecności państwa w NATO (lewa strona) i wzrostu wydatków zbrojeniowych (prawa strona), czerwiec – lipiec 2025 (%)

Źródło: Statista, ZDF

Wykres 3. Dynamika zmiany poparcia dla partii skrajnych w Niemczech latach 2021 - 2025 (%)

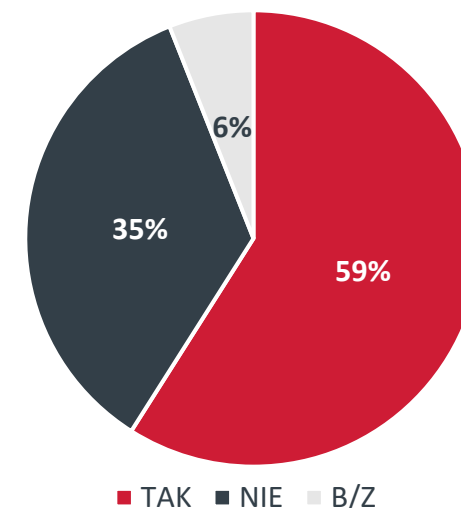
Źródło: INSA, Die Bundeswahlleiterin — Die Linke — AfD

- Zakładając, że rządząca koalicja przetrwa do kolejnych wyborów można się spodziewać dalszego **wzmacniania zdolności obronnych Bundeswehry** oraz pogłębiania współpracy w ramach Sojuszu Północnoatlantyckiego.
- W przypadku utrzymania się obecnych trendów społecznych może okazać się, iż **utworzenie kolejnego rządu nie będzie możliwe bez koalicji z AfD**. Dotychczas partia ta była otoczona „murem przeciwpożarowym” (*Brandmauer*) przez pozostałe partie ze względu na jej radykalizm polityczny.

Pozycje polityczne i opinia społeczna wobec pomocy Ukrainie – Niemcy

Partia (rząd/opozycja)	Pozycje polityczne	Stosunek do NATO	Stosunek do wzrostu zbrojeń	Wynik w ostatnich wyborach
CDU/CSU	Centroprawica, chadecy	Niejasne, sugestie potencjalnej zgody na misję	Jednoznaczne poparcie dla pomocy wojskowej i humanitarnej	28,52%
SPD	Centrolewica, socjaldemokraci	Niejasne, być może uzależnione od udziału wojsk amerykańskich	Jednoznaczne poparcie dla pomocy wojskowej i humanitarnej	16,41%
AfD	Skrajna prawica	Zdecydowany sprzeciw	Wezwania do wznowienia współpracy z Rosją, „neutralność” wobec Ukrainy	20,80%
Zieloni	Centrolewica, zielona polityka	Niejasne, sugestie gotowości poparcia udziału w misji	Jednoznaczne poparcie dla pomocy wojskowej i humanitarnej	11,61%
Die Linke	Skrajna lewica	Sprzeciw wobec udziału Bundeswehry w misjach zagranicznych, sugestie misji „niebieskich hełmów” ONZ	Sprzeciw wobec pomocy wojskowej, poparcie dla pomocy humanitarnej	8,77%

Wykres 5. Poparcie Niemców dla udziału Bundeswehry w misji pokojowej – luty 2025 (%)

Źródło: ZDF

- **Partie tworzące koalicję (CDU/CSU i SPD) popierają wysiłek wojenny Ukrainy** i opowiadają się za wspieraniem jej w wymiarze zarówno humanitarnym jak i wojskowym. Kanclerz Friedrich Merz (CDU) kontynuuje i rozszerza linię zapoczątkowaną przez swojego poprzednika Olafa Scholza (SPD).
- **AfD wzywa do wznowienia trwałych stosunków handlowych z Rosją**, zniesienia sankcji gospodarczych a także ponownego uruchomienia gazociągu Nord Stream.

6

Studium przypadku - Hiszpania

Stosunek partii politycznych do NATO i zbrojeń – Hiszpania (1/2)

Partia (rząd/opozycja)	Pozycje polityczne	Stosunek do NATO	Stosunek do wzrostu zbrojeń	Wynik w ostatnich wyborach
PSOE	Centrolewica, socjaliści	Poparcie dla obecności	Ograniczone poparcie, 2,1% PKB wskazywane jako cel	31,68 %
PP	Centroprawica, ludowcy	Zdecydowane poparcie dla obecności	Poparcie co do ogólnego kierunku, brak jasnych deklaracji co do celu 5% PKB	33,06 %
VOX	Skrajna prawica	Zdecydowane poparcie dla obecności	Poparcie co do ogólnego kierunku, brak jasnych deklaracji co do celu 5% PKB	12,38 %
Sumar	Lewica/skrajna lewica	Brak jasnych deklaracji/sceptyczne podejście do obecności	Sprzeciw wobec podniesienia wydatków	12,33 %
Podemos	Skrajna lewica	Sprzeciw wobec obecności	Sprzeciw wobec poniesienia wydatków	Partia startowała jako część bloku Sumar

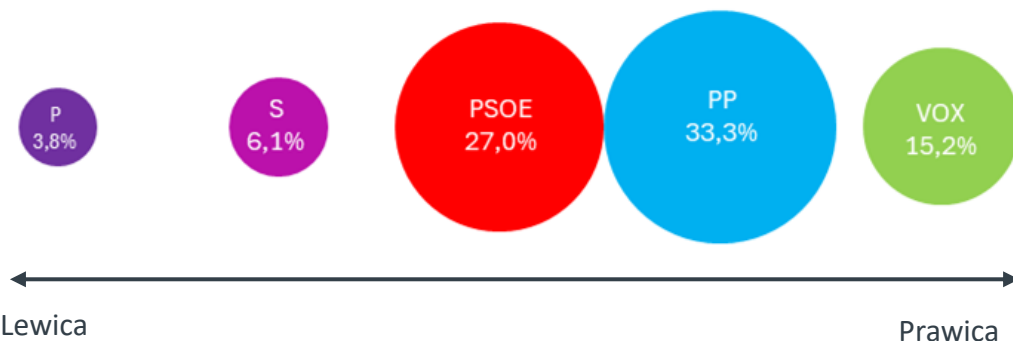

- Hiszpańscy socjaliści przeszli drogę od ambiwalencji w czasach transformacji demokratycznej po poparcie dla obecności państwa w Sojuszu. Osiągnięcie poziomu **2,1% PKB zadeklarowane przez premiera będzie wiązało się z bardzo wysokim wzrostem wydatków.**
- Centroprawicowa PP zdecydowanie popiera członkostwo Hiszpanii w NATO oraz opowiada się za solidarną współpracą w ramach Sojuszu.
- Skrajnie prawicowa **VOX, uznawana za partię eurosceptyczną**, jest jednocześnie gorącym zwolennikiem hiszpańskiej obecności w NATO podkreślając, iż suwerenność państwa i jego pozostanie pod parasolem obronnym Sojuszu są dla niej priorytetem.

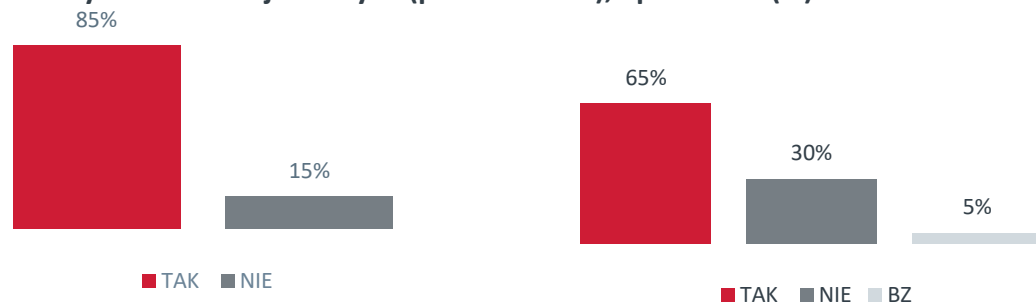
Stosunek partii politycznych do NATO i zbrojeń – Hiszpania (2/2)

Wykres 6. Sondażowe poparcie dla głównych hiszpańskich partii politycznych w lipcu 2025 (%)

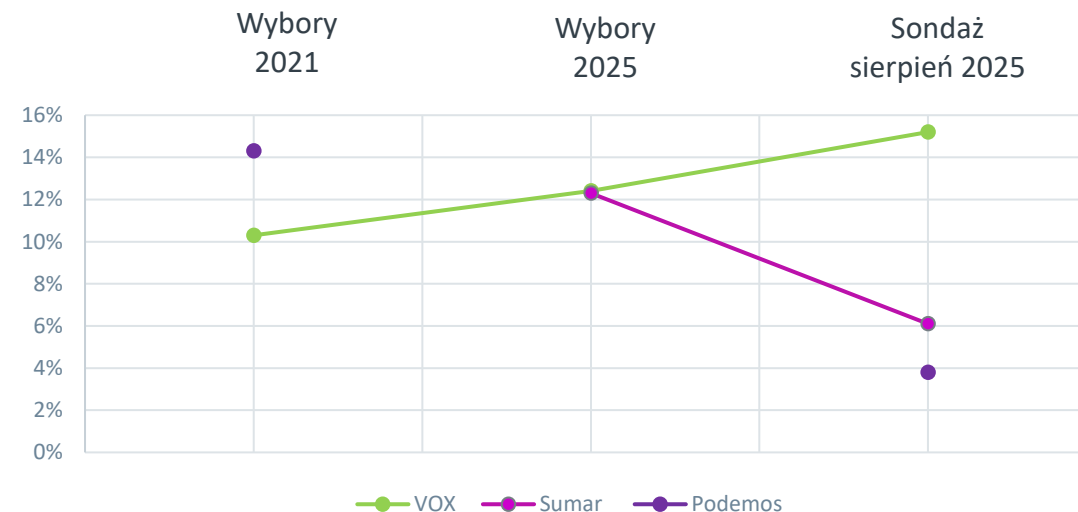
Notatka: Kolory kół odpowiadają kolorom partii, które reprezentują, wielkość koła jest proporcjonalna do poparcia dla partii.
Źródło: EL PAÍS, SER

Wykres 8. Poparcie Hiszpanów dla obecności państwa w NATO (lewa strona) i wzrostu wydatków zbrojeniowych (prawa strona), lipiec 2025 (%)

Źródło: Real Instituto Elcano

Wykres 7. Dynamika zmiany poparcia dla partii skrajnych w Hiszpanii w latach 2019 -2025 (%)

Źródło: EL PAÍS, SER, Junta Electoral Central

- Największe szanse na wygraną w kolejnych wyborach które powinny się odbyć latem 2027 roku ma Partia Ludowa PP, jednak samodzielne **rządy tego ugrupowania wydają się obecnie mało prawdopodobne.**
- Na ten moment ludowcy odrzucają możliwość wejścia w koalicję rządową z VOX, niemniej jednak **obie te partie opowiadają się za silną obecnością państwa w NATO.**
- Większe poparcie dla zwiększenia wydatków militarnych i obecności kraju w NATO wyrażają wyborcy prawicy niż lewicy.

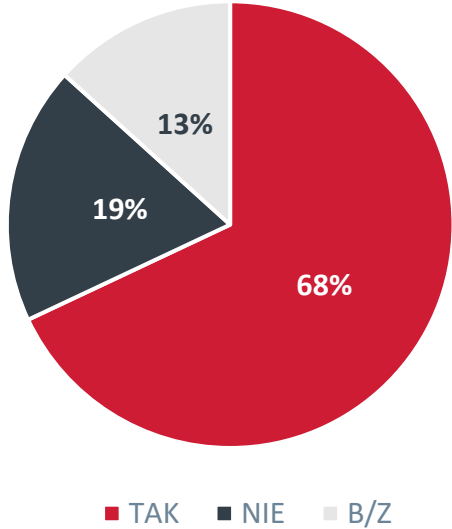
Pozycje polityczne i opinia społeczna wobec pomocy Ukrainie – Hiszpania

Partia (rząd/opozycja)	Pozycje polityczne	Stosunek do NATO	Stosunek do wzrostu zbrojeń	Wynik w ostatnich wyborach
PSOE	Centrolewica, socjaliści	Możliwość udziału w przypadku zorganizowana misji przez NATO lub UE	Kontynuacja wsparcia wojskowego i humanitarnego	31,68 %
PP	Centroprawica, ludowcy	Nie wyklucza udziału Hiszpanii w misji pokojowej po zakończeniu działań zbrojnych	Zdecydowanie popiera pomoc wojskową dla Ukrainy, w tym dostawy broni i sprzętu	33,06 %
VOX	Skrajna prawica	Sprzeciwia się udziałowi Hiszpanii w misji pokojowej	Początkowo popierała wysyłanie broni, ale obecnie jest bardziej sceptyczna i podkreśla konieczność negocjacji pokojowych	12,38 %
Sumar	Lewica/skrajna lewica	Nie wyklucza udziału w misji pokojowej, jeśli jej celem będzie zapewnienie pokoju	Popiera pomoc dla Ukrainy, ale domaga się większej kontroli parlamentu nad dostawami broni	12,33 %
Podemos	Skrajna lewica	Zdecydowanie przeciwna wysyłaniu żołnierzy na Ukrainę	Sprzeciwia się wysyłaniu broni, twierdząc, że nie jest to skuteczna metoda rozwiązania konfliktu	Partia startowała jako część bloku Sumar

- Władze potwierdziły gotowość do udziału w przyszłej misji pokojowej, podkreślając **znaczenie solidarności i integracji Ukrainy** z UE i NATO.
- Hiszpania aktywnie angażuje się w odbudowę Ukrainy, **otwierając specjalne biuro w Madrycie** i organizując forum biznesowe oraz komisję ds. współpracy gospodarczej.

Wykres 9. Poparcie Hiszpanów dla wsparcia Ukrainy w wojnie z Rosją, grudzień 2024 (%)

Źródło: GESOP

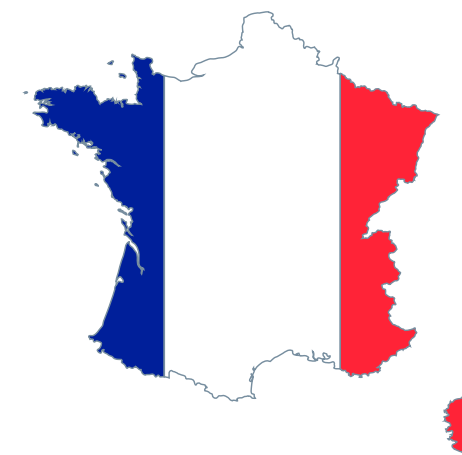
7

Studium przypadku - Francja

Stosunek partii politycznych do NATO i zbrojeń – Francja (1/2)

Partia (rząd/opozycja)	Pozycje polityczne	Stosunek do NATO	Stosunek do wzrostu zbrojeń	Wynik w ostatnich wyborach
Rassemblement National	Skrajna prawica	Negatywny	Negatywny	32,05%
Ensemble pour la République	Centrum, liberałowie, proeuropejska	Pozytywny	Pozytywny	23,14%
La France Insoumise - Nouveau Front Populaire	Skrajna lewica, antyliberalizm	Negatywny	Negatywny	12,31%
Socialistes et apparentés	Lewica, socjaliści reformistyczna	Pozytywny	Pozytywny	11,02%
Droite Républicaine	Centroprawica, konserwatyści	Pozytywny	Pozytywny	5,41%

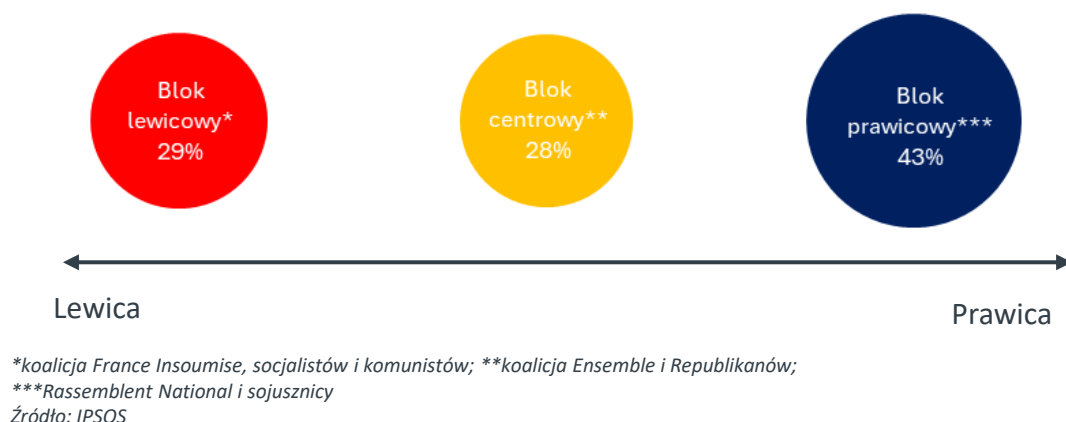

- Stojąca na czele Rassemblement National **Marine Le Pen opowiada się za tym, aby Paryż opuścił główne zintegrowane dowództwo NATO**, tak jak było to w latach 1966-2009, argumentując postulat „obroną niepodległości Francji”.
- Reprezentant La France Insoumise **Jean-Luc Mélenchon twierdzi, że NATO jest narzędziem podporządkowania Stanom Zjednoczonym z którego można i trzeba się wycofać**, aby niezależnie promować pokój i współpracę.
- Prezydent Emmanuel Macron uważa, że koncepcja europejskiej autonomii nie oznacza oderwania od Stanów Zjednoczonych, lecz czyni Europę bardziej wiarygodnym partnerem i wzmacnia NATO. **Wzrost wydatków argumentuje faktem, że od 1945 roku wolność nigdy nie była tak poważnie zagrożona.**

Stosunek partii politycznych do NATO i zbrojeń – Francja (2/2)

Wykres 10. Sondażowe poparcie dla głównych trzech francuskich bloków politycznych w lipcu 2025 (%)

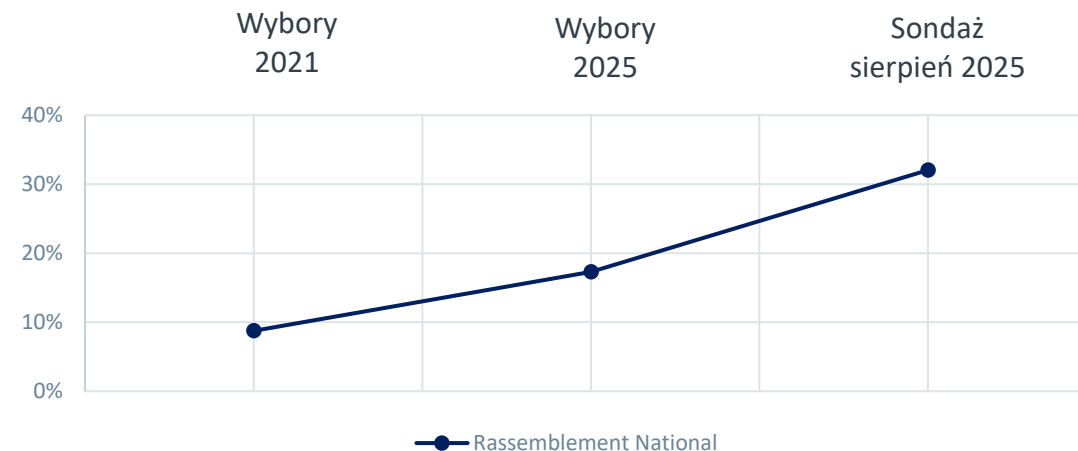

Wykres 12. Poparcie Francuzów dla obecności państwa w NATO (lewa strona) i wzrostu wydatków zbrojeniowych (prawa strona), maj 2024 - marzec 2025 (%)

Źródło: NATO, IPSOS

Wykres 11. Dynamika zmiany poparcia dla partii skrajnych* we Francji w latach 2017 - 2024 (%)

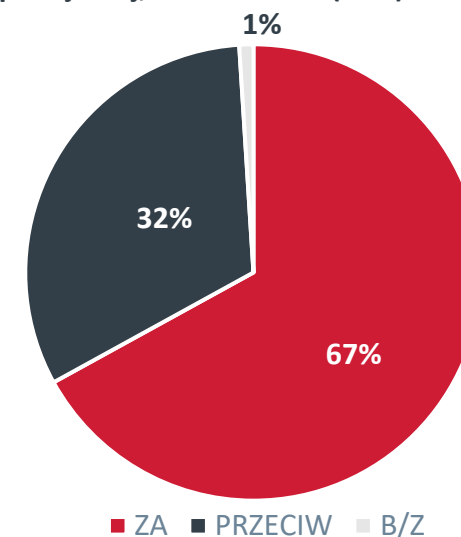
*na wykresie nie uwzględniono skrajnie lewicowej La France Insoumise ponieważ w wyborach 2022 i 2024 startowała ona w szerszym bloku partii lewicowych
Źródło: Ministère de l'Intérieur

- **Pomimo trudnej sytuacji budżetowej**, gdzie rząd planuje cięcia wydatków o 30 mld euro i podwyżki podatków o 20 mld euro w 2025 roku, **wydatki na armię francuską mają wzrosnąć** do poziomu 64 mld euro co oznacza dodatkowe 30 mld euro na ten cel.
- Przedstawiciele skrajnie lewicowej La France Insoumise sprzeciwiają się wzrostowi wydatków zbrojeniowych twierdząc, że będzie on jedynie wspierał amerykański przemysł wojskowy.
- Marine Le Pen z Rassemblement National **sprzeciwia się wspólnej strategii obronnej UE**.

Pozycje polityczne i opinia społeczna wobec pomocy Ukrainie – Francja

Partia (rząd/opozycja)	Pozycje polityczne	Stosunek do NATO	Stosunek do wzrostu zbrojeń	Wynik w ostatnich wyborach
Rassemblement National	Skrajna prawica	Ostry sprzeciw ze względu na rusofilizm/ prorosyjskość	Negatywny	32,05%
Ensemble pour la République	Centrum, liberałowie, proeuropejska	Popiera obecność wojsk europejskich po zawieszeniu broni w Ukrainie	Pozytywny	23,14%
La France Insoumise - Nouveau Front Populaire	Skrajna lewica, antyliberalizm	Ostry sprzeciw podyktowany prorosyjskością	Negatywny	12,31%
Socialistes et apparentés	Lewica, socjaliści	Negatywny	Pozytywny	11,02%
Droite Républicaine	Centroprawica, konserwatyści	Negatywny	Pozytywny	5,41%

Wykres 13. Poparcie Francuzów dla wysłania wojska francuskiego w misji pokojowej, marzec 2025 (w %)

Źródło: ELABE

- Według głównych przedstawicieli Rassemblement National **wysłanie wojsk francuskich do Ukrainy to „szaleństwo”**.
- Zdaniem szefa La France Insoumise Jeana-Luca Mélenchona **uczynienie gospodarki wojennej i europejskiej obronności nowym fundamentem Europy to katastrofa w zasięgu ręki**.
- Socjalista Boris Vallaud stwierdził, że **należy wspierać wysiłek wojenny Ukrainy i dostarczać niezbędnej broni aż do jej zwycięstwa**.

8

Studium przypadku – Włochy

Stosunek partii politycznych do NATO i zbrojeń – Włochy (1/2)

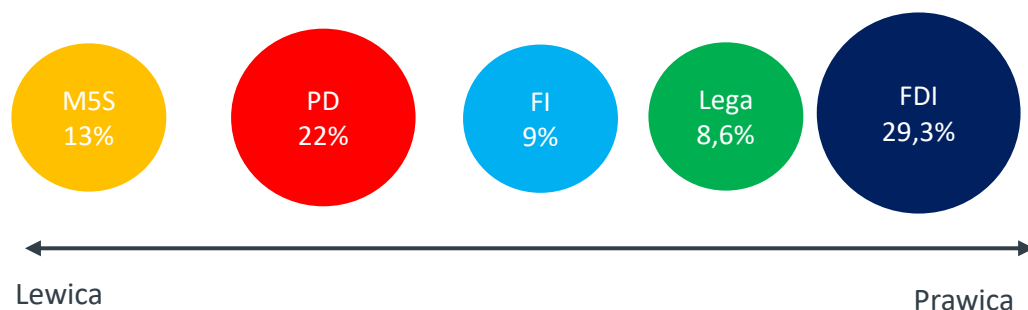
Partia (rząd/opozycja)	Pozycje polityczne	Stosunek do NATO	Stosunek do wzrostu zbrojeń	Wynik w ostatnich wyborach
Fratelli d'Italia	Prawica	Zdecydowanie pozytywny, popiera Sojusz Północnoatlantycki	Zdecydowane poparcie: modernizacja armii, pełne wsparcie wzrostu wydatków i zobowiązań NATO	26,00%
Lega	Prawica/skrajna prawica	Krytyczny	Rezerwa: poparcie ogólne, ale głosy krytyki wobec tempa i skali wydatków (głosowania przeciw w Europarlamencie)	8,77%
Forza Italia	Centroprawica	Pozytywny	Popiera zwiększenie: konformistyczne, zgodne z linią rządu i UE	8,11%
Movimento 5 Stelle	Centrolewica, antysystemowa	Krytyczny	Zdecydowanie przeciwny. Stanowczo sprzeciwia się zwiększeniu wydatków wojskowych	15,43%
Partito Democratico	Centrolewica	Generalnie pozytywny, ale z pewnymi zastrzeżeniami	Zróżnicowane: deklaratywne poparcie dla obrony UE, sceptycyzm wobec wzrostu wydatków narodowych, część głosów przeciw	19,07%

- Włochy koncentrują swoje działania w ramach NATO głównie na **regionie MENA** (Bliski Wschód i Afryka Północna) oraz Europie.
- Kraj ten aktywnie zabiega o większe zaangażowanie NATO w regionie Morza Śródziemnego, starając się **podkreślić swoją wiodącą rolę w kwestiach obrony i bezpieczeństwa**.

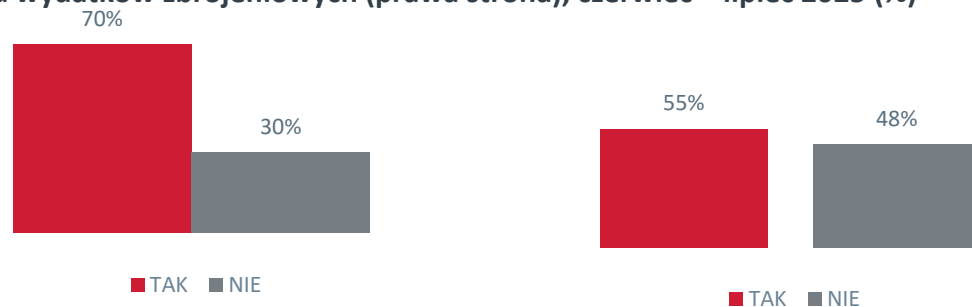
Stosunek partii politycznych do NATO i zbrojeń – Włochy (2/2)

Wykres 14. Sondażowe poparcie dla głównych włoskich partii politycznych w sierpniu 2025 (%)

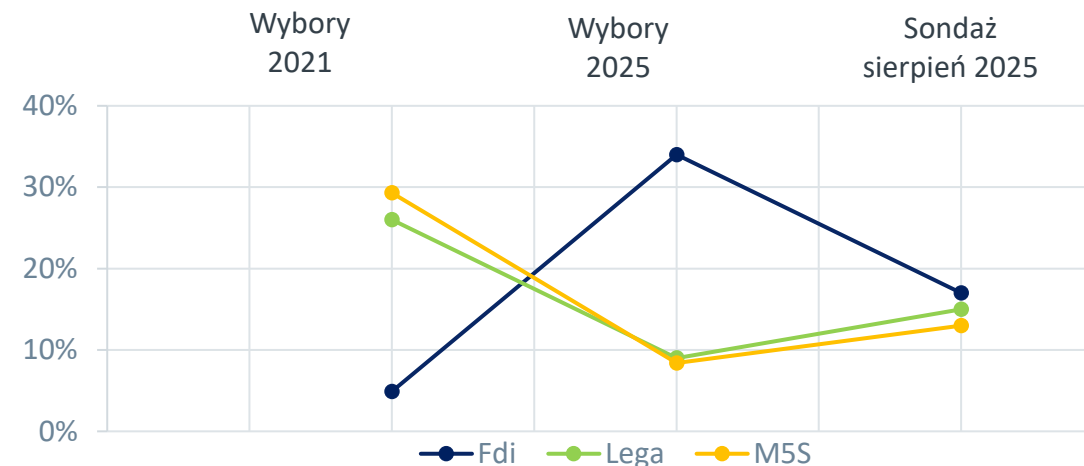
Źródło: Pagella Politica, ilsussidiario

Wykres 16. Poparcie Włochów dla obecności państwa w NATO (lewa strona) i wzrostu wydatków zbrojeniowych (prawa strona), czerwiec – lipiec 2025 (%)

Źródło: ISPI, Demopolis

Wykres 15. Dynamika zmiany poparcia dla partii skrajnych we Włoszech w latach 2019-2025 (%)

Źródło: ISPI, DEMO

- Debata na temat zwiększenia wydatków wojskowych koncentruje się na **realnych możliwościach gospodarczych kraju** oraz efektywności inwestycji.
- Wzrost wydatków na obronność może **kolidować z zasadami Paktu Stabilności i Wzrostu**, zwłaszcza dla krajów objętych procedurą nadmiernego deficytu. Włochy, z **deficytem przekraczającym 7% PKB**, nie mogą korzystać z klauzul elastyczności, które są dostępne dla innych państw.

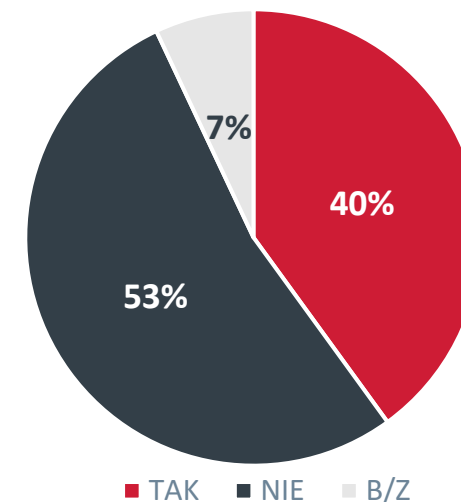
Pozycje polityczne i opinia społeczna wobec pomocy Ukrainie – Włochy

Partia (rząd/opozycja)	Pozycje polityczne	Stosunek do NATO	Stosunek do wzrostu zbrojeń	Wynik w ostatnich wyborach
Fratelli d'Italia	Prawica	Opowiada się za udziałem w misjach pokojowych po zawieszeniu broni, ale nie popiera wysyłania misji wojskowych	Popiera, z naciskiem na zwiększenie wydatków wojskowych	26,00%
Lega	Prawica/skrajna prawica	Jest przeciwna wysyłaniu wojsk bojowych i popiera jedynie misje o charakterze pokojowym	Przeciwna wysyłaniu broni; popiera jedynie rozwiązania dyplomatyczne	8,77%
Forza Italia	Centroprawica	Popiera misje pokojowe i rozminowywanie, z umiarkowanym podejściem do zaangażowania militarnego	Popiera, ale z umiarkowanym podejściem	8,11%
Movimento 5 Stelle	Centrolewica, antysystemowa	Krytyczne wobec wysyłania wojsk i broni, opowiada się za rozwiązaniami dyplomatycznymi	Popiera jedynie rozwiązania dyplomatyczne	15,43%
Partito Democratico	Centrolewica	Generalnie popiera wsparcie wojskowe dla Ukrainy, w tym wysyłanie sprzętu i szkolenie	Popiera pomoc wojskową i humanitarną	19,07%

- **Prawie połowa (44%) Włochów** sądzi, że Ukraina powinna zgodzić się na negocjacje **nawet na znacznie mniej korzystnych warunkach**.
- Niemal jeden **na pięciu (18%)** uważa, że Ukraina **powinna zaakceptować nawet samo zawieszenie broni**.
- Jeden na **czterech (26%)** **twierdzi wręcz**, że negocjacje powinny rozpocząć się niezależnie od warunków.
- **Tylko 6%** respondentów uważa, że Ukraina nie powinna w żadnym wypadku przystępować do negocjacji pokojowych.

Wykres 17. Poparcie Włochów dla Wysyłania broni do Ukrainy , luty 2024 (%)

Źródło: Demopolis

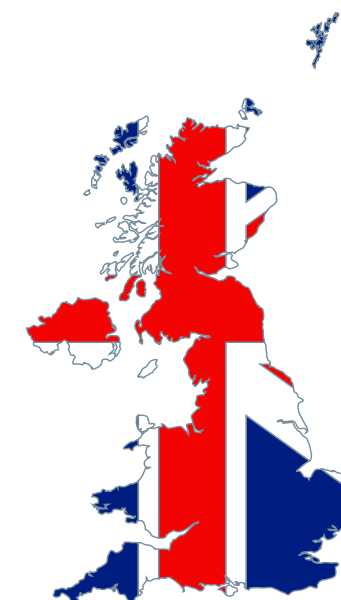
9

Studium przypadku – Wielka Brytania

Stosunek partii politycznych do NATO i zbrojeń – Wielka Brytania (1/2)

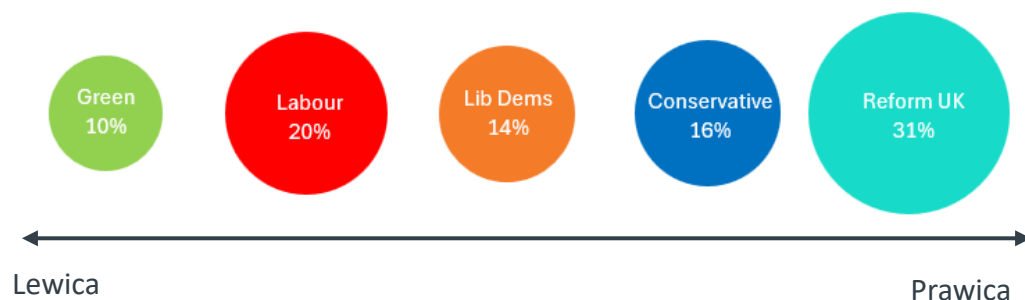
Partia (rząd/opozycja)	Pozycje polityczne	Stosunek do NATO	Stosunek do wzrostu zbrojeń	Wynik w ostatnich wyborach
Labour Party	Lewica, socjaldemokraci	Zdecydowane poparcie dla obecności	Poparcie dla wzrostu wydatków do 5% PKB	33,70%
Conservative Party	Centroprawica, konserwatyści	Zdecydowane poparcie dla obecności	Poparcie dla wzrostu wydatków do 5% PKB	23,70%
Reform UK	Skrajna prawica	Sceptyczne podejście do NATO, zagadnienie nie jest w centrum ich programu, retoryka „suwerennej obrony”	Poparcie dla wzrostu, sceptycyzm wobec strategii rządu	14,29%
Liberal Democrats	Centrolewica, socjalliberalizm	Zdecydowane poparcie dla obecności	Poparcie dla wzrostu wydatków do 5% PKB	12,22%
Green Party	Lewica, zielona polityka	Krytyczna, chce reformy NATO: „no first use”	Sprzeciw wobec wzrostu wydatków	6,39%

- Po wyborach w 2024 roku i wygranej Partii Pracy premierem **został Keir Starmer, którego priorytetem jest realizowanie polityki NATO first** i zacieśnienie współpracy między UE i NATO. Po szczycie NATO w Hadze w czerwcu, Starmer zgodził się na podniesienie wymogu wydatków na obronność do 5% do 2035 roku.
- Reform UK** uważa, że zwiększenie wydatków obronnych jest potrzebne, ale **krytykuje plan dojścia do 5% PKB autorstwa rządu** jako „pustą i nieuzasadnioną obietnicę”.

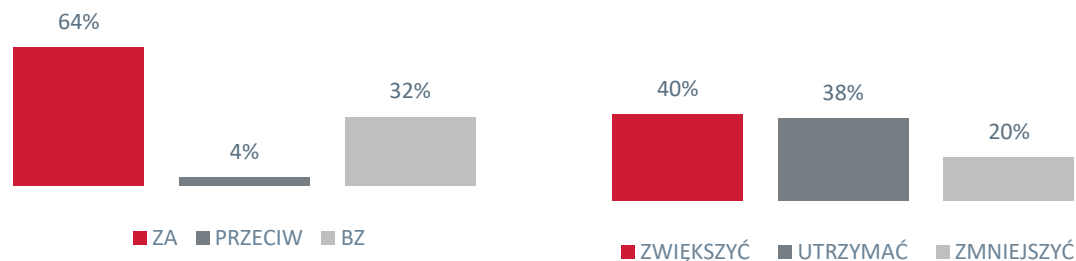
Stosunek partii politycznych do NATO i zbrojeń – Wielka Brytania (2/2)

Wykres 18. Sondażowe poparcie dla głównych brytyjskich partii politycznych w sierpniu 2025 (%)

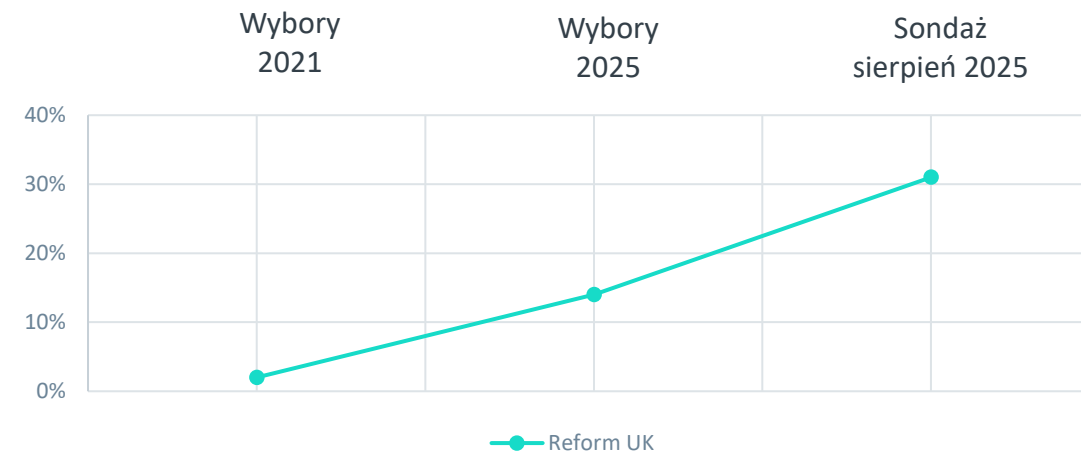
Notatka: Kolory kół odpowiadają kolorom partii, które reprezentują, wielkość koła jest proporcjonalna do poparcia dla partii.
Źródło: POLITICO

Wykres 20. Poparcie Brytyjczyków dla obecności państwa w NATO (lewa strona) i wzrostu wydatków zbrojeniowych (prawa strona), czerwiec 2025 (%)

Źródło: YouGov, NatCen

Wykres 19. Dynamika zmiany poparcia dla partii skrajnych w Wlk. Brytanii w latach 2019 - 2025 (%)

*Do 2021 Reform UK funkcjonowała pod nazwą Brexit Party
Źródło: BBC News, POLITICO

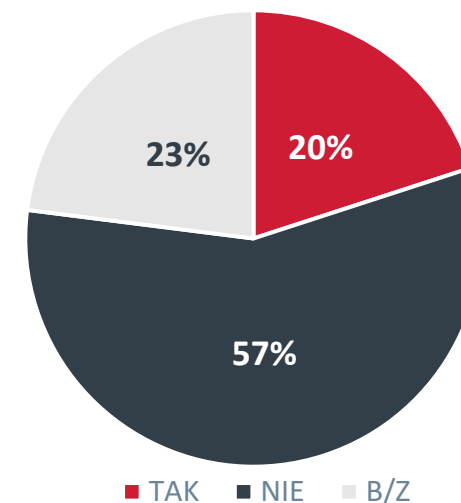
- W ostatnich wyborach lokalnych Reform UK zdobyło najwięcej mandatów radnych. Sondaże oraz trendy wyborcze jednoznacznie wskazują na **rosnące znaczenia partii Reform UK**.
- Większe poparcie dla zwiększenia wydatków militarnych wyrażają wyborcy brytyjskich partii prawicy niż lewicy.
- Większość głównych partii, z wyjątkiem Partii Zielonych, **popiera istnienie systemu nuklearnego Trident**, będącego częścią strategii odstraszania nuklearnego w NATO.

Pozycje polityczne i opinia społeczna wobec pomocy Ukrainie – Wielka Brytania

Partia (rząd/opozycja)	Pozycje polityczne	Stosunek do NATO	Stosunek do wzrostu zbrojeń	Wynik w ostatnich wyborach
Labour Party	Lewica, socjaldemokraci	Premier i przewodca partii Keir Starmer jest „gotowy i chętny” do wysłania wojsk brytyjskich do Ukrainy	Niepodważalne wsparcie dla Ukrainy, podpisanie umowy o współpracy bilateralnej	33,70%
Conservative Party	Centroprawica, konserwatyści	Ostrzega przed wysyłaniem brytyjskich wojsk do Ukrainy, uznając to za zbyt ryzykowne	Pełne wsparcie dla Ukrainy	23,70%
Reform UK	Skrajna prawica	Wyborcy partii są zdecydowanie przeciwni temu pomysłowi (71%)	Sprzeciw wobec dalszego finansowania zbrojeń Ukrainy	14,29%
Liberal Democrats	Centrolewica, socjalliberalizm	Wierzą, że to absolutnie słuszną decyzją	Chęć zwiększenia pomocy dla Ukrainy	12,22%
Green Party	Lewica, zielona polityka	Historyczne twierdzą że działania pokojowe są ważniejsze od działań militarnych	Poparcie dla dalszego wspierania Ukrainy, celem umożliwienia jej obrony	6,39%

Wykres 21. Poparcie Brytyjczyków dla wysłania wojsk do Ukrainy, luty 2025 (%)

Źródło: YouGov

- Ankietowani **wyborcy partii Reform UK** mają **najchłodniejszy stosunek do Ukrainy**. 56% stwierdziło że chce jej zwycięstwa, czyli znacznie mniej niż średnia wyborców pozostałych partii (86%).
- 25% ankietowanych wyborców partii Reform UK** uważa, że dopuszczalne jest aby Stany Zjednoczone i Rosja wynegocjowały umowę zakończenia wojny bez udziału Ukrainy, podczas gdy w przypadku **pozostałych partii jest to zaledwie 6%**.

Raport sporządzili

Bartłomiej Gieszczyk

Starszy specjalista ds. analiz
geoeconomicznych

Bartlomiej.Gieszczyk@bgk.pl

Mateusz Milewski

Starszy specjalista ds. analiz
geoeconomicznych

Mateusz.Milewski@bgk.pl

Olena Chuprynska

Specjalistka ds. analiz
geoeconomicznych

Helena.Czuprynska@bgk.pl

Krzysztof Błaszak

Ekspert ds. analiz
geoeconomicznych

Krzysztof.Blaszak@bgk.pl

Iwona Łuczyk

Główna ekspert ds. wsparcia
działalności międzynarodowej

Iwona.Luczyk@bgk.pl

Natalia Myjak

Młodsza Specjalistka ds.
współpracy i biznesu
międzynarodowego
Natalia.Myjak@bgk.pl

Departament Badań i Analiz

Mateusz Walewski – Dyrektor Departamentu

Biuro Analiz Makroekonomicznych i Rynków Finansowych

Piotr Dmیتrowski – Dyrektor Biura (+48 22) 522-92-17

Marcin Lipka – Ekspert ds. analiz rynków

Paweł Ropiak – Ekspert ds. analiz rynków

Justyna Telega – Młodszy specjalista ds. analiz rynków

Biuro Analiz Programowych i Ewaluacji

Adam Piłat - Dyrektor Biura

Rafał Boguszewski – Menedżer ds. badań i ewaluacji

Oliwia Samoyłk – Ekspert ds. analiz programowych
i strategicznych

Paweł Umiński – Ekspert ds. analiz programowych
i strategicznych

Anna Podsiad – Starszy specjalista ds. analiz
programowych i strategicznych

Aneta Gop – Starszy specjalista ds. badań i ewaluacji

Maksymilian Koc – Specjalista ds. badań i ewaluacji

Biuro Analiz Ryzyka Ekonomiczno-Geopolitycznego

Bogdan Zawadewicz - Dyrektor Biura

Krzysztof Błaszak – Ekspert ds. analiz geoeconomicznych

Mateusz Milewski – Starszy specjalista ds. analiz
geoeconomicznych

Bartłomiej Gieszczyk – Starszy specjalista ds. analiz
geoeconomicznych

Olena Chuprynska – Specjalistka ds. analiz geoeconomicznych

Maksymilian Żelisko – Uczestnik stażu

Niniejsza publikacja (dalej: „Publikacja”) stanowi utwór i jest prawnie chroniona zgodnie z ustawą z 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych. Powielanie bądź publikowanie w jakiegokolwiek formie niniejszej Publikacji, w całości lub w części, lub wykorzystywanie materiału do własnych opracowań celem publikacji, bez pisemnej zgody Banku, jest zabronione.

Publikacja zawiera wyłącznie informacje ogólne, w związku z tym nie stanowi ona świadczenia przez Bank Gospodarstwa Krajowego jakichkolwiek usług, w szczególności rekomendacji, analizy biznesowej, finansowej, porady inwestycyjnej, podatkowej, prawnej, lub innego typu. Publikacja nie stanowi również oferty w rozumieniu kodeksu cywilnego.

Niniejsza Publikacja wyraża wiedzę oraz poglądy autorów według stanu na moment jej sporządzenia. Publikacja została sporządzona na podstawie informacji dostępnych publicznie w momencie jej sporządzenia, danych posiadanych przez Bank lub pozyskanych ze źródeł wiarygodnych dla Banku aktualnych na moment jej sporządzenia i nie będzie podlegać aktualizacji. Bank nie gwarantuje kompletności, prawdziwości lub dokładności danych źródłowych.

Bank nie ponosi odpowiedzialności za ewentualne decyzje, w tym decyzje inwestycyjne, czy działania podjęte na podstawie niniejszej Publikacji ani za jakiegokolwiek szkody poniesione przez jakąkolwiek osobę w wyniku takich decyzji czy działań.